ԻԱ. ՏԱՐԻ ԹԻՒ 5489 14/27 ՓԵՏՐՈՒԱՐ 1904 ՇԱԲԱԹ 10 ԶԻԼՀԻՃՃԷ 1321 ԻԱ. ՏԱՐԻ ԹԻՒ 5489

درعليه‌ده غلطه‌ده ﴿ آره‌ولك ﴾ غزته‌سی اداره‌خانه‌سنده

Նամակ կամ որ եւ է գրութիւն պէտք է ուղղել
ԱՐԵՒԵԼՔ ՕՐԱԹԵՐԹԻ
ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԵԱՆ
ՊՈԼԻՍ, Ղալաթիա, Քամանճօ փողոց թիւ 8

Les Annonces sont reçues
à la Direction du Journal "ARÉVELK,,
Galata, CONSTANTINOPLE

20 ՓԱՐԱ 20

ԱՐԵՒԵԼՔ

ՕՐԱԹԵՐԹ

ԱԶԳԱՅԻՆ. ԳՐԱԿԱՆ ԵՒ ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

Պոլսոյ եւ գաւառներու համար	տարեկան	140 ղրշ.
» » » »	վեցամսեայ	70 »
» » » »	եռամսեայ	40 »
Օտար երկիրներու համար	տարեկան	40 Ֆր.
» » »	վեցամսեայ	20 »

Դրամի փոխարէն փոստային փոլ կ'ընդունուի, 115 ղրուշի փոլը 100 ղրուշի հաշուով:
Տեղական Թղթատարի ծախքը բաժանորդաց կը վերաբերի

Ծանուցմանց համար պէտք է դիմել ուղղակի խմբագրատուն:

20 ՓԱՐԱ 20

ԱՋ ՈՒ ՁԱԽ

ՕՍՄ. ԳՐԱԿԱՆՈՒԹԻՒՆԸ

Արեւելքի աշխատակից մը՝ Պարէտ՝ յօդուածներու շարքով մը կը պատկերացնէ Թուրք գրականութեան պատմութեան մէկ ուրուագիծը, սկսեալ ամենահին ժամանակներէ մինչեւ մեր օրերը։

Այս փորձը կրնայ նոր բան մը նկատուիլ մեզի համար, քանի որ մեր մէջ երբեք ջանք մը չէ եղած լիովին ներկայացնելու այդ գրականութիւնը զոր պէտք է ճանչնանք իր բոլոր մանրամասնութիւններով։

Ըսել չեմ ուզեր թէ Թուրք գրականութեան մասին բան մը չէ հրատարակուած մեր թերթերուն մէջ. ընդհակառակը, նոյն իսկ շատ բան հրատարակուած է, բայց ա՛ն աստիճան անհետեւ եւ մեթոտէ բացարձակապէս զուրկ եղանակով մը որ գրեթէ ոչինչ մնացած է մեր միտքը։

Թրքերէնի հմուտ գրեթէ ամէն անձ իր մասնակցութեան բաժինը բերած է այդ հրատարակութեանց. եւ սակայն, փոխանակ հիմնական ուսումնասիրութեամբ մը Թուրք գրականութեան ծագումն ու աստիճանական յառաջդիմութիւնը ներկայացնելու, ամէնքն ալ շատացած են կա՛մ այդ գրականութեան պատկանող առանձին դէմքերու եւ կամ անոր արդի վիճակին պատկերացումով։

Ի՛նչ օգուտ ունէ։ Ո՛ եւ է գրականութեան մը ներկայ վիճակին ծանօթացումը չի կրնար բանի մը ծառայել, երբ այդ միեւնոյն գրականութեան ծագումը ու յառաջդիմական բարեշրջումները անծանօթ կը մնան։ Արդէն կարելի չէ դատել կամ գնահատել գրականութիւն մը՝ մի՛ միայն անոր ներկայ վիճակը նկատի առնելով։ Զայն ծաղկեցնելու համար անցեալին մէջ եղած ջանքերը, նախորդ շրջաններու մէջ ունեցած վիճակը, սերունդէ սերունդ լոյս տեսած արտադրութիւնները եւ տակաւին խել մը բաներ պէտք է բաղդատութեան դնել, ուսումնասիրել, անոր իսկական արժէքին նկատմամբ կարծիք մը գոյացնելու համար։

Եթէ մէկը մեր այսօրուան արտադրութիւնները միայն նկատի առնէ, ապահովաբար շատ խեղճ գաղափար մը պիտի կազմէ մեր գրականութեան մասին։ Բայց մեր գրականութեան (սա վերջին կէսդարու աշխարհիկ գրականութեան) ալ եւ այլ շրջանները ուսումնասիրելով իսկոյն պիտի փոխէ իր կարծիքը։

Ասիկա ընդհանուր կանոն մըն է արդէն ամէն գրականութեանց համար։ Ամէնքն ալ կրնան իրենց բարձրացման եւ անկման շրջանները ունենալ։ Եւ ահա ճիշդ ասոր համար է որ մի՛ միայն ներկայ վիճակը նկատի առնելով գրականութիւն մը դատելը կամ գնահատելը բացարձակապէս անօգուտ նոյն իսկ ծիծաղելի կը դառնայ։

* * *

Պարէտի յօդուածները՝ որոնք առիթ եղան այս տողերուն, Օսմ. գրականութիւնը իր ընդհանուր վիճակին մէջ ներկայացնելու առաջին փորձ մը կրնան նկատուիլ, թէեւ ո՛չ տակաւին մեզի պէտք եղածը։ Այդ աստիճան ամփոփ ու սահմանափակ ծրագրով ճամբայ ելլող մը վերջապէս չպիտի կրնար աւելին ընել։

Պէտքը պէտք կը մնայ ուրեմն, ինչպէս որ մնացած էր այսքան տարիէ ի վեր։ Եւ անհերքելի որ Թրքերէնի կատարելապէս հմուտ այնքան մասնագէտներ ունեցած ենք եւ ունինք։ Ո՛չ ոք անշուշտ կ'ուրանայ այս պարագան, բայց այդ մասնագէտները ամէն անգամ որ գրիչ բռնելու միտում մը ունենան, աւելի լեզուական կնճռոտութիւններու, քերականական խնդիրներու կամ իրարու դասագիրքերն ու հրատարակութիւնները խծբծելու ծրագրով մըն է որ ճամբայ կ'ելլեն։ Այս է պատճառը որ Թուրք գրականութեան մասին ամբողջական ուսումնասիրութիւն մը միշտ չգոհացուած պէտք մը կը մնայ մեզի համար։

Ու չիտակը տարօրինակ ալ է այդպէս մնացած ըլլալը։ Մենք տակաւին անծանօթ կը մնանք նոյն իսկ մեր բնակած երկրին գրականութեա՛ն։ Տարօրինակ չէ՞ ասիկա։

Հմուտ մարդ մը երբ հանրային կեանքի կը խառնուի, երբ օրուան գրական արտադրութեան մէջ իր մասնակցութեան բաժինը ունենալ կ'ուզէ, բարոյապէս պարտաւոր է իր հմտութենէն սպասուածը, իր կարողութենէն ակնկալուածը տալու։ Որովհետեւ գրչի ասպարէզ ըսուածը մի՛միայն անհատական հաշիւներ մաքրելու, կամ քմահաճոյքներ գոհացնելու համար բացուած ասպարէզ մը չէ։

Ո՛ւր էր թէ այս տարրական ճշմարտութիւնը երբեք չմոռնային մեր կարգ մը Թրքագէտները։

ԱՐԱՄ ԱՆՏՈՆԵԱՆ

ՌՈՒՍ ՎԻՊԱՍԱՆՆԵՐԸ
ԵՒ
ՖՐԱՆՍ. ՔՆՆԱԴԱՏՈՒԹԻՒՆԸ

Այն միջոցին, երբ ռուսերէն վէպեր ու վիպակներ կը սկսին Թրքահայոց մէջ ալ թարգմանուիլ, աւելորդ չըլլար Արեւելքի ընթերցողաց ներկայել այն քննադատականները, որոնք կը տեսնուին ռուս գրական արտադրութեանց նկատմամբ՝ ֆրանսական թերթերուն մէջ։

* * *

«Պատերազմ եւ խաղաղութիւն», գործ Լէոն Թոլսթոյի. — Ցարդ ինչ ինչ հատուածներ միայն ունէինք թարգմանուած, կ'ըսէ Ֆրանսացի քննադատը. այժմ ամբողջակի թարգմանութիւնը սկսած է հրատարակուիլ, որով աւելի ճշգրիտ գաղափար մը կրնանք կազմել Թոլսթոյի նկատմամբ։

Այս [illegible] գործն է, զոր մարդ կարդալով առաջին անգամ կը զգայ թէ խորասուզուած է մանրամասնութեանց մէջ եւ դժուարաւ պիտի կրնայ իր ճամբան գտնել նորէն։ Նախ կը գտնուինք Բեդերսպուրկ, սրահի մը մէջ, ուր բարձր դասը կը տեսնուի՝ Աղեքսանդր Ա.ի եւ Մեծն Նաբոլէոնի օրով ամուսնութեան նկատմամբ ունեցած իր մտատանջութիւններով, նախապաշարումներով եւ զբաղումներով։ Այս սրահէն կ'անցնինք ուրիշ սրահ մը եւ անկէ ալ ուրիշ մը՝ միեւնոյն կամ տարբեր անձնաւորութիւններու հետ։ Փոփոխական խաւում մըն է որ կը շրջապատէ ընթերցողը. բազմաթիւ անձերու անուններն ու դէմքը միտք պահել պէտք է, որովհետեւ հարիւր էջ անդին նորէն երեւան կուգան։

Սրահի կեանքէն, առանց փոխանցումի, կ'անցնինք բանակի կեանքին, կամ աւելի ճիշդը երկուքը իրարու կը խառնուին եւ փոխն ի փոխ իրարու կը յաջորդեն՝ առանց ակնյայտ կապակցութեան։ Մեր Ֆրանսական հանճարին համար, որ այնքան պայծառ է եւ կանոնաւոր, անհասկնալի չփոթութիւն մըն է ասիկա։ Եւ այս խառնիճաղանճին մէջ միակ դէմքը զոր կարելի է յստակ կերպով որոշել՝ Պետրոսն է, որ նոր կը զգայ աշխարհը եւ որու գաղափարը իր միջավայրի հնօրեայ գաղափարներէն կը տարբերի։ Սա՛ հարուստ կոմս Պէզուխովի բնական որդին՝ հօրը հարստութիւնը կը ժառանգէ, եւ ասոր համար, այսինչ արհամարհուած մէկն էր, յանկարծ կը փնտռուի ամուսնութեանց համար եւ ամէն ոք կը խնդենայ աղջիկ տալու իրեն։ Գեղանին Էլէն Վասիլի՝ զինք կը հմայէ, իր կամքը կ'անդամալուծէ եւ զինքը կ'առաջնորդէ խորանին առջեւ՝ առանց ինք ո եւ է կասկած ունենալու կամ ընդդիմութեան փորձ մը իսկ ընելու։ Փիլիսոփայական ամուսնութիւններ կան արդէն, բայց Պետրոսի ամուսնութիւնը մեքենայական կ'ըլլայ։ Իր գեղուհին ժպտութեամբ տէր կ'ըլլայ իր ինչքերուն եւ զինքը կը խաբէ հրապուրիչներու ամէնէն մէկ լիրբին՝ աղուոր պեխերով նորատի ազնուական Տոլոխովի հետ։ Պետրոս կը մենամարտի եւ կինը կը թողու. սա իր աչքին առջեւ կը չնայ ու կը պոռայ թէ «անմեղ եմ»։ Պետրոսի կեանքը ի՞նչ պիտի ըլլայ։ Մարտինեան աղանդաւորներու կը հանդիպի, անոնց կը յարի, հաւասարութեան եւ եղբայրութեան սկզբունքները կիրարկել կը սկսի։

Վէպը կը վերջանայ պատերազմներու նոր տեսարաններով, կամ լաւ եւս զինուորական վրդովումներով եւ Թիլսիթի խաղաղութիւնով։ Բայց սա ինչ գործ ունի մէջտեղը՝ Պետրոսի պատմութենէն յետոյ, որ սակայն գործին մէկ ծայրէն միւս ծայրը ցանուցիր ձգուած է։ Ի վերջոյ անորոշ բարոյական մը. ինչո՞ւ համար այս վիճակը քանի որ ամէն ինչ հաւասարութեամբ պիտի վերջանար։

Այս մարդիկը առաջ մղուեցան, որովհետեւ այս վերջնոյն խաղաղութիւնն էր հաճելի։ Իսկ այն խեղճերը բանադատելու պէտք չունէին. իրենց միակ դերը իրենց պարտաւորութիւնը կատարել է եւ ոչ թէ խորհիլ։ Ուրեմն թող ուզածնուն չափ խմեն ու կատակեն. ամէնէն աղէկը աս է։ Այսպէս գործին ամբողջակի թարգմանութեան շնորհիւ կրցանք հաստատել Թոլսթոյի զարմանալի յատկութիւններէն քով այն չփոթութիւնը որ կը տիրէ իր մտքին մէջ՝ երբ դուրս վէպէն կամ կենդանի նկարագրութիւններէն դուրս կ'ելլէ. նաեւ չի կրնար բազմաթիւ անձեր դիւրութեամբ եւ մեծ խումբեր լաւ վարել։

* * *

Անդունդը, գործ Լէոնիտ Անտրէէֆ. — Այս վիպասանէն կարճ նորավէպեր ունինք. քանի մը ամիս առաջ անոնցմէ մէկ քանին հրատարակուեցան Արհաւիրք անուան ներքեւ, այսօր ալ ուրիշներ կը հրատարակուին. [illegible], զոր կը թարգմանէ Պ. Բէրոքի։

Լ. Անտրէէֆ նոր գրագէտ մըն է. 33 տարեկան չկայ դեռ, Օրէլ ծնած է եւ չինովնիկի զաւակ է։

Կ'երեւի թէ առաջին երիտասարդութեան եւ Բեդերսպուրկ համալսարանական եղած ատենը շատ տառապեր է չքաւորութենէ։ Ճանչցած է անօթութիւնը ու արցունքը։ Ինչ որ կայ նշանակելի իր նորավէպերուն մէջ՝ չարաչարն է ու սոսկալին։ Ցարդ սուր տխրութիւն մը նշմարած ենք ռուսական երկերու մէջ, սակայն Անտրէէֆ յաւէն ծայրայեղութեան տարած է զայն, ինչպէս կոմս Լէոն Թոլսթոյ ալ դիտել կուտայ իրեն։

Անդունդին մէջ չկայ նորավէպ մը որ անըզգալի չըլլայ. բնութիւնն ու բարեմոյն անասուններն իսկ ընդհանուր տխրութեան կը մասնակցին. կէս հովուերգութեամբ կը սկսի ան, բայց կուսապղծութիւններով, սպանութիւններով եւ խելագարութեամբ կը վերջանայ։ Մի՞թէ գիշերուան սարսափելի երա՞զ մըն է, զոր Պ. Անտրէէֆ կը պատմէ. չենք գիտեր, սա իրաւ է որ իր գործին մէջ իրականութեան դժոխքին երազը միշտ չենք տեսներ։ Եւ այս ուրուականներու գործին մէջ սարսափելին բնաւ չընդհատիր։ Ամէնէն երկար նորավէպը՝ «Մշուշին մէջ», կը ներկայացնէ քաղքենիի մը ներքինը եւ անոր մէջտեղը երիտասարդ մը, Պօղոս, մաքրամօլ ու մաքուր հիւանդ, որ կեանքէ ձանձրանալով՝ կամովին ինքզինքը անառակութեան տուած է եւ միանգամայն սա պատճառաւ որ իր ընդունարան մէկ դեռափթիթ Օրիորդը աղջիկ կերպով չի յայտներ իր պաշտանքը։ Ինչ վատուժեր տեսարանով կը վերջանայ «Մշուշին մէջ»ը. Օ՛հ, Պօղոսին եւ աղջկան նախատալի պայքարը՝ աղտոտ խցիկին մէջ, դաշոյնը զոր կը մխէ քանիցս անոր կուրծքը եւ որով ի վերջոյ ինքզինքն ալ կը զարնէ. այս երկու դիակները, անգամ մըն ալ կ'ըսենք, քստմնելի երա՞զ մըն են թէ իրականութիւն մեր աչքին առջեւ։

Վերջապէս, պէտք է խոստովանիլ թէ, այս ուրուականի գրականութիւնը պատիւ չի բերեր. անշուշտ այդ չափազանցութիւններուն մէջ շատ զօրութիւն կայ, բայց միեւնոյն ատեն մտաւորական խանգարման սկզբնաւորութիւն մըն ալ։ Այնպիսի էջեր են ասոնք, որոնք կարծես ամենէն հիւանդ միտքերէն ծնունդ կ'առնեն եւ ուր մահացուցիչ հեշտութիւնը ու սպանութիւնը իրարու կը խառնուին։

Անտրէէֆ մեզի ծանօթ չէ դեռ, բայց եւ այնպէս կրնայ ըսուիլ որ եթէ կայ յանցաւոր մը, գրողը չէ այլ առարկան, ինչպէս վերոյիշեալ տողերուն մէջ ինչ ինչ կէտերէ ալ դիւրին է մակաբերել. նկարագրողը, գծագրողը չեն մեղաւոր, որ անկեղծութիւն, քաջութիւն ունեցած են՝ ինչ որ կը դիտեն նոյնութեամբ կամ քիչ մը չափազանցութեամբ ներկայացնելու՝ նոյն իսկ չարիքին, աղէտին դարման մը ըլլալու բարձր խորհելով, այլ առարկան. այսինքն այն աշխարհը, ընկերութիւնը, զոր նիւթական, ընկերական, իմացական ու տնտեսական անհուն պէտքութիւններ եւ անհաւասարութիւններ ճշմարիտ Բաբելոն մը դարձուցած են եւ թերեւս գլխաւոր պատճառն է այդ վիճակին որ մեզի անըջային կը թուի։

Նոյն իսկ այն չփոթութիւնը, զոր քննադատը կը նշմարէ Թոլսթոյի գործերուն մէջ եւ անոր մտքին իսկ կը վերագրէ, կարծենք այս պարագային առաջ կուգայ, զի այդ վիպագրին պէս լաւ դիտող մը, զօրաւոր իմացականութիւն մը, բացատրելու ամէն դիւրութիւն ունեցող մէկը եւ բոլոր իմաստասէր մը որ եւ իցէ դժուարութիւն չի կրնար ունենալ տիպար մը ընտրելու, ուսումնասիրելու եւ զայն իր ամէն կողմերովը ներկայացնելու համար վէպի մը մէջ. Միայն թէ անիկա աւելի օգտակար ըլլալու եղանակով՝ վիպական արհեստին [illegible] եւ ընկերական չարիք մը, եւայլն նշանակելու համար փոխանակ մէկ կամ երկու դիւցազուններ ընտրելու իր վէպերուն մէջ, բազմաթիւ անձեր միշտ կը սիրէ պատկերել, առանց սակայն իր պաշտպանած նախնական դատին ո եւ է [illegible] մը բերելու, որովհետեւ ինչպէս կ'երեւի, եթէ ֆրանսական քննադատին պէս յօրինէ իր վէպերը, դարաւոր կեանք մը պէտք է իր աչքին առջեւ պարզուի, աշխարհի մէջ նշմարած դէպքերը մի առ մի վարելու համար։

ԱՏՈՄ

ՕՐՈՒԱՆ ԽՕՍՔԵՐ

ՌԷՔԼԱՄ

Օրուան ամէնէն աժան ու թափօն ապրանքը, որուն գինը գահավէժ անկումներ կը կրէ լրագրական հրապարակին վրայ։ Այս բացայայտ իրողութեան համոզուելու համար կը բաւէ մեր թերթերը բանալ, ուր պիտի կրնաք գտնել ռէքլամի ամէն տեսակ ձեւեր, ուզուած չափով ու խնամով պատրաստուած, յանձնարարուած զգեստի մը կամ կօշիկի մը նման։

Այն շողշողուն ու փայլուն ռէքլամը, որ լրագրութեան մէջ անհրաժեշտ տարր մը դարձած է առեւտրական ամէն ձեռնարկներու մասին, իր նպատակէն կը շեղի ու ծիծաղելի, անիմաստ ձեւ մը կ'առնէ։ Աննշան դէպք մը, իրողութիւն մը պատճառ կ'ըլլայ ռէքլամի ծայրայեղ տողեր հրատարակելու։

Ասիկա աչքառու իրողութիւն մըն է, նոյն իսկ «Պատրիարքարանէ լուրեր»ու բաժնին մէջ։ Հարսնիք մը կամ յուղարկաւորութիւն մը առիթ կ'ըլլայ չափազանցուած գովեստներու, անտեղի ներբողներու, յաճախ ենթականերուն ալ դժգոհութիւն պատճառելու աստիճան։

Ինչու ռէքլամը մինչեւ այդ տեղուանքը իջեցնել, գռեհիկ, անարժէք բան մը դարձնել, հասարակ տողիկներու վերածել զայն։ Այդպիսի միջոցներով չէ որ լրագրութեան նիւթականը կը բարւոքի։ Կորսնցնելով իր բովանդակ ազդեցութիւնը, նիւթապէս ու բարոյապէս ալ վարկաբեկ կ'ըլլայ, վնասելով լրագրութեան ընդհանուր մակարդակին։

Այս լապալիսեան ճշմարտութիւնները, սակայն, անտես կ'առնուին մեր լրագրութեան մէջ, ուր ռամբլիաժ ու ռէքլամ ձեռք ձեռքի տուած, անճոռնի խառնուրդ մը, գրական ճաշակի խաթարում մը առաջ կը բերեն, որ հետզհետէ կը չքանայ։

Քննադատութեան մէջ ոչ այնքան խիստ ու անիրաւախոհ, եւ գովեստի մէջ ոչ այնքան շռայլ, այլ չափաւոր, ահա՛ լրագրութեան հետեւելիք ուղիղ ճամբան։ Այն ատեն ռէքլամն ալ իր ճշմարիտ դերը կը կատարէ եւ անպատեհ առիթներու մէջ ի յայտ չի գար։

Բայց ամէնէն արտառոցը ռէքլամի այն ձեւն է, զոր թերթերը կ'ընեն նոյն իսկ իրենց համար, իրենց հաշուոյն։ Լրագրական արդի կատաղի մրցումին մէջ անտեղիտալի պէտք մը դարձած է շարունակ ռէքլամ ընել՝ իր թերթին գերազանցութիւնը ի վեր հանելու համար։ Եւ ինչ բացատրութիւններով, ճարտար դարձուածքներով, փայլուն պարբերութիւններով։ Լրագրական այս ինքնագովութիւնը սովորական բան մը դարձած է ալ հիմա, այնպէս որ ինքզինքնուն ռէքլամ չընող թերթերն են որ կ'այպանուին այսօր։ Թերթ մը պէտք է եղեր շատ փայլուն ցոյց տայ ինքզինքը, շարունակ խոստումներ ընէ, իր աշխատակիցները գովաբանէ, բայց հոգ չէ թէ իրականին մէջ ո՛չ մէկ բան համապատասխան ըլլայ։ Ինչ փոյթ, հանրութիւնը անփորձ տղայ մըն է որ միշտ կը խաբուի շլացուցիչ ու կեղծ փայլուն բաներէն։

Օրինակ կ'ուզէ՞ք։ Ուզածնուդ չափ եւ նոյն իսկ ձեզ տաղտկացնելու աստիճան։ Շուկային բարքերու մէջ միայն այսքան գձուձ մրցակցութիւն կարելի է գտնել։ Ուրիշին ապրանքը վար զարնել, իրը ծախելու համար։ Եւ զարմանալին ո՞ւր է գիտէք. բացառութիւն կազմող թերթերն ալ անիրաւաբար կը դատափետուին, որովհետեւ ինքնագովութենէ կը զգուշանան եւ իրենց ապրանքին ռէքլամ չեն ըներ հասարակ խանութպանի մը պէս։

Իրաւ թէ լրագրական գործը ինքնին պերճախօս չըլլար եւ պէտք ունենար անիմաստ ռէքլամներու եւ ծիծաղելի շառլատանութիւններու, որոնց իրական արժէքը ո՛չ կամ կանուխ կ'ըմբռնուի ընթերցող հանրութեան կողմէ։

Քիչ մը ծանրախոհութիւն, նուազ չտեսութիւն եւ ինքնագովութիւն՝ ամենէն աւելի յանձնարարելի բաներն են մեր լրագրութեան համար։

ՓԱՐԻԿ

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻՍ ՍԷՐ

(ԱՐՁԱԿ ՔԵՐԹՈՒԱԾ)

Մինչեւ մահուան անյիշատակ գերեզմանին ցուրտ խորունկութեան մէջ, կը մնամ քու սէրիդ հաւատարիմ, թէեւ աշխարհի անհաւասարութիւնները անջատեցին զիս քենէ, ես պիտի մնամ քու կանացի շնորհներուդ գերին։ Նախազգացումներ իրենց հերիւնող վիճակին մէջ կ'ապահովեն զիս թէ, վերջապէս դուն օր մը անհաւատարիմ պիտի ըլլաս քու խօսքիդ, քու պաշտանքիդ, բուռն սէրդ պիտի անհետանայ, կը զգամ ատիկա, ու դուն պիտի մոռնաս զիս ապահովաբար։

Ա՛հ քեզի յոյսս, ա՛հ քեզի հոգիս, ա՛հ երջանկութիւնս ու կեանքս. ասոնք կու տամ որ, երբ դուն զիս մոռնաս ու դիմագիծերս որոնք փորագրուած են խարազէս սրտիդ մեռած ծալքերուն մէջ, այնքան նրբին ու աղուոր, չարհամարհես, չծիծաղիս վրաս քրքջալով։ Թո՛ղ որ մարմար սրտիդ մէջ կանգնեմ իմ սիրոյս արձանը, ու թող ան ըլլայ իմ հաւատարմութեանս գեղակերտ թաւը. քեզ սիրեցի տղայ օրէս, ու երգեցի գեղօններուս մէջ զգացած խանդաղատանքս, ու կ'ուզեմ որ իմս ըլլաս առյաւէտ։

Երկնակամարը լուռ վկան է իմ խոստովանանքներուս ու խոստումներուս. հոն երկինքի մէջ քեզ սիրել խոստացայ, ու ես աւելի բուռն այդ սիրոյս մէջ կը կրկնեմ խոստումներս՝ աղաչանքի հանգրճումով մը. բովանդակ երկինքի ու պաշտանքի առարկաներուս առջեւ։

Թողէք որ լամ ու տառապիմ իմ անբաղդ վիճակիս վրայ, երգեր գրեմ քու դրժանքիդ խորազանող ցաւին տպաւորութիւնովը աղնուած։ Կը զգամ արհաւրատութիւնը սիրոյ բոլոր այդ ցաւերուն, այդ իրականութեան. Թո՛ղ լամ ու տառապիմ ես այդ դժբաղդ սիրոյն վրայ արիւն թքնելով ցաւագին դալկութիւններով. տառապիմ ու հառնիմ թո՛ղ տակաւ ցուրտ գերեզմանին ցուրտ խորունկութեան մէջ անգամ, սա համոզումով թէ ալ չես սիրեր զիս։ Ամէն ինչ կորսնցուցած կ'ըլլամ, կորսնցնելով իմ սէրս, իմ հոգիս։

Լացէք աչքերս, ձեր բոլոր արցունքները թափեցէք անոր յիշատակին որ խաբող է, որ անգութ է, լացէք դժբաղդ բաղդիս վրայ, անգո՛ւթ ճակատագիր. ա՛հ ինչ ինչ որ կը մնայ, ա՛հ սիրոս, ու կեանքս եւ կամ վերադարձուր ինչ որ պարտեցիր։

Դուն զիս դրժեցիր անգութ, բայց ես մնացի քու սիրոյդ հաւատարիմ, մնացի երդումը կանանցի շնորհներուդ, պարէ՛, երջանիկ եղիր, քու նոր վայելքոտ սէրերուդ մէջ գունդեր, ես պիտի երթամ հոն գերեզմանը, որ զիս կը կանչէ, հոն ուր ճակատագիրը զիս կը հալածէ, բարով [illegible] ալ դուն անգութ արցունք մըն ալ չունիս թափուած յիշատակիս՝ այսքան կրակ հեծծանքներուն փոխան։

Ինչ պէտք է սիրուհիս, քեզ հաճեցնելու համար կեանքս, բայց ուրախութեամբ կու տամ, փոխարէն վայելելու քու մէկ ցոլուն ժպիտդ. այնքան պատրանքի տաքութեան մէջ սիրտ մը ինչպէս կ'ըլլայ սառ, այդքան նրբութիւններու մէջ սիրտ մը ինչպէս կ'ըլլայ քար, արիւնս ալ չի գոհացներ քեզ, անգութ քմահաճոյքիդ՝ աղուոր մահս պէտք է։

Դուն մինակ հրամայէ՛, ու քու սիրոյդ պիտի երթամ լռիկ մինչեւ հող, հո՛ն գերեզմանիս խորքերն անգամ քեզ պաշտելու։

(Նմանողաբար) Դ. ՅՇՆԱՄՈՒՐ

ԱՏԱՄՆԱԲՈՅԺԻ ՄԸ ՔՄԱՀԱՃՈՅՔԸ. — Ատամնաբոյժ մը որ Բարիզի շրջակայ գիւղի մը մէջ ամառանոց մը ունի, իր պարտէզին մէջ գտնուող բլուրին վրայ, տաղաւար մը շինել տուած է ամբողջովին մարդու ակռաներէ։ Հեռուէն ակնահաճոյ երեւոյթ մը ունի, բայց մօտէն դիտուելով եղկելի տպաւորութիւն մը կ'ընէ մարդուս վրայ։ Մօտերս ատամնաբոյժը իր սպասաւորը գիւղը կը ղրկէ եւ կը պատուիրէ թէ տունը պատրաստէ եւ տաղաւարն ալ մաքրէ։ Հինգ վեց օր կ'անցնի, սպասաւորը քաղաք չդառնար։ Ատամնաբուժին համբերութիւնը հատնելով՝ ամառանոցը կը փութայ եւ հոն զարմանքով կը տեսնէ թէ սպասաւորը զբաղած է եւ մաքրելու տաղաւարը... ատամնախոզանակ մը գործածելով։ Գաղափարը տրամաբանական էր... սակայն գործողութիւնը խիստ երկար կը տեւէր։

«ԱՐԵՒԵԼՔ»Ի ԹԵՐԹՕՆԸ (20)

ԲԻՒՐ ՄԱԷԼ

ՍԻՐՈՅ ԱՆՏԱՌԸ

ԱՌԱՋԻՆ ՄԱՍ

ԱՆՁԿՈՒԹԵԱՆ ՄԷՋ

Բ.

ՓՈՒԱ-Տ'ԱՄՈՒՐԻ ՏՈՒՆԸ

Մարի-Ժանն վարանեալ հետաքրքրութեամբ խառն պրպտող նայուածք մը ձգեց Իվոնի վրայ։ Օրիորդ Քէրհուարնի դէմքին արտայայտութիւնը ցոյց տուաւ թէ մատը վէրքին դրած էր։

— Կը տեսնէք որ չեմ սխալած, բացագանչեց Մարի-Ժանն։ Այսչափը բաւ պիտի ըլլայ համոզելու թէ տղան ի՛նչ վերապահած է ձեզի։

Իվոն փորձեց ժպտիլ, ինչ որ շատ ուշ էր։ Քիչ մը յոգնած, ուզեց լռութիւն հրամայել իր կաթնքրոջ։

— Լռէ՛։ Բնաւ իրաւունք չունիս մայրս դատելու. պարտիս յիշել թէ անոր բարիքները վայելած ես։

Բայց փոխանակ լռելու, յանդուգն աղջիկը խնդալէն կը մարէր.

— Անոր բարիքները վայելած եմ մի՞ս։ Օ՛ն, ինչ հարկ ուշադրութիւնս ուրիշ կողմ կը դարձնէք։ Կը կարծէ՞ք թէ իմ պատմութեանս անտեղեակ եմ. ձեզի ու ձեր հօրը պարտական եմ դաստիարակութիւնս։

— Օ՛ն, մի ծիծաղիր, յարեց Մարի-Ժանն, տեսնելով Իվոնի շարժուձեւերը։ Շատ լաւ տեղեկութիւն ունիմ։ Ձեր երկու հազար ֆրանքի եկամուտէն վճարուած են Տամ Օկիւսթինի դպրոցական թոշակները։ Հետեւաբար, հանգուցեալ սիրելի հօրերնուդ ու ձեզի պէտք է ուղղուի իմ երախտագիտութիւնս, միայն ձեր երկուքին, բայց ո՛չ ուրիշներու։ Բայց ատիկա չի կրնար արգիլել զիս ըսելու ձեզի ինչ որ օգտակար կը դատեմ ձեր շահերուն, ընդհակառակը։

Իվոն լաւ կը տեսնէր թէ չէր կրնար ո եւ է զիջում ձեռք ձգել այդ բիրտ անկեղծութենէն։

Առանց պատասխանելու, թող տուաւ որ իր կաթնքոյրը ուղղուի դէպի պարտէզը, ուր ինքնաբերաբար ստանձնած էր հաւնոցին ու կաթնատան գործերը, իսկ ինք՝ Իվոն իր սենեակը ելաւ։ Կրած այնքան յուզումներէն յոգնած, աթոռի մը վրայ ինկաւ, եւ արցունքները սկսան առատօրէն հոսիլ աչքերէն, ջիղերը թուլցած, ինչ որ թեթեւցուց իր բարոյական բռնադատումէն առաջ եկած ջախջախիչ ծանրութիւնը։

Իվոնի սենեակը, քանի մը տեսակէտներով, ամէնէն լաւ դիրք ունեցողն էր, հետեւաբար ամէնէն հաճոյալին։

Թէ՛ արեւմուտքի եւ թէ հիւսիսի վրայ կը նայէր, պատշգամով մը եզերուած, որ ախոռներուն եւ յարակից մասերուն տանիքը ունէր իր առջեւ։ Հոնկէ ծառերու վարագոյրին մէկ պատռուածքէն, գետնին առափնակութեան շնորհիւ, տեսարանը կ'ընդլայնէր Պինիքէ անդին, Բօրտիքի, Լրքիմի եւ Փրէհէլի հրուանդաններուն յաջորդական հորիզոններուն վրայ։

Յանկարծ Իվոն սարսռաց, եւ ընդոստ ցատկելով պատշգամ վազեց։

Զիլ համաչափ դոփիւն մը կը լսուէր երկու հարիւր մեթր հեռուն գտնուող ճամբէն, այն միեւնոյն ճամբուն, ուրկէ առաւօտուն դարձած էր։ Չափազանց յուզուած, իր դժբաղդութիւնները մոռցած, Իվոն աչքերը յառած էր պողոտային աղեղնաձեւ մասին վրայ, ուր տասը մեթրի չափ տեղ կը նշմարուէր ճամբան ու անկէ անցնողները։

Ձիաւորը կը մօտենար, ինչ որ դիւրին էր հասկնալ ձիուն ոտնաձայնին ուղղութենէն ճամբուն վրայ։

Յանկարծ, տաղարթներու անջատումէն ձեւացած պայծառ ու լուսաւոր միջոցին մէջ երեւցաւ ձիաւորը։ Առանց ճապաղելու անյապաղ ճանչցաւ։

Կարմրութիւն մը գունաւորեց Իվոնի գեղեցիկ դէմքը։ Հակառակ հեռաւորութեան, կրցած էր տեսնել թէ ձիաւորը նայուածք մը ձգած էր դղեակին վրայ, եւ իրեն այնպէս թուած էր թէ դղեակին մօտէն անցած ատեն մեղմացուցած էր ձիուն քայլքը։ Թէեւ ապահով էր նշմարուած չըլլալուն համար, սակայն զգաց որ սիրտը կը տրոփէր ուժգնօրէն։

— Դարձեալ ան էր, ըսաւ Իվոն մեղմաձայն, առանց զգալու որ կը լսէր իր բառերը։

Ու իր խարտեաշ, գեղեցիկ գլուխը ցնցելով, հոն ծնունդ առնող բոլոր բարեբաստիկ գաղափարները վանելու համար կարծես, մրմնջեց Իվոն.

— Ասոր վրայ չխորհինք ալ եւս։ Կը զգամ թէ խելքիս պիտի գայ այդպիսի անուրջներ ունենալով։

Ասով հանդերձ, չկրցաւ այդ մտածումը վանել։

Պատշգամին երկաթէ վանդակապատին կրթնած, ձիուն պայտերուն ձայնը մարիլ ըրաւ, որուն հնչիւն արձագանգը կու գար ծովեզերքէն։ Շատ քաղցր ու փափուկ յուզում մը կ'ուռեցնէր իր լանջքը, եւ անզգալիօրէն, արցունքներ կ'երեւային սեւ թարթեւանունքներուն ծայրը։ Սիրոյ վրդովումը այսպէս ի յայտ կուգայ նրբացած զգայականութեանց մէջ։

(Շարունակելի)

Արտաքին Լուրեր

ՊԱՏԵՐԱԶՄ

ՌՈՒՍԻՈՅ ԵՒ ՃԱՊՈՆԻ ՄԻՋԵՒ

Ընդհանուր կացութիւնը.— «Թայմզ»ի շոգենաւը.— Տասը հազար ֆր. ի հեռագիր մը.— Փորթ-Արթուրի մէջ.— Զինուորական գործողութիւններ.— Ռուսիոյ մէջ.— Ճապոնի մէջ.— Չէզոքներ.— Զանազան լուրեր։

Խարպին, 23 փետր.— (Մաթէնի մասնաւոր թղթակցէն).— Ալեքսիէվ ծովակալը առջի իրիկունը Փորթ-Արթուրէն ճամբայ ելաւ դէպի Մուգտէն։ Երէկ հոն ժամանեց եւ իր ընդհանուր բանակետղը պիտի հաստատէ երկաթուղիին թողուած երկրին վրայ, առաջուընէ պատրաստուած փոքր տուներու մէջ։ Կարելի է որ իր մասնաւոր կառախումբին մէջ բնակի, որ հիմա հոն կը գտնուի։ Կառախումբին զանազան վակոնները գրասենեակի պիտի ծառայեն սպայակոյտին։ Սթարք ծովակալին պիտի յաջորդէ Ռամտէնթվէնքի ծովակալը որ այս շաբթու հոս կը ժամանէ։ Փորթ-Արթուրէն հետզհետէ հասնող ուղեւորները կ'ըսեն թէ քաղաքը հանդարտ է։ Կեանքը կը հետեւի իր սովորական ընթացքին. գիշերները լոյս վառելը արգիլուած է։ Այն մթութիւնը որուն քաղաքը կ'ենթարկուի արեւը մարը մտնելէ ետքը, բոլորովին դժնդակ հանգամանք մը կուտայ իրիկուան կեանքին։ Կիները եւ տղաք հետզհետէ կը մեկնին։ Քանի անգամներ Թա-Լիէն-Ուանի ետին լոյսեր տեսնուեցան, նշաններ եւ հրացանի ձայներ։ Ծանիկան պարագայ մը կայ, այն է թէ ճապոնական ռումբերը գէշ շինուած են. շատերը չեն պայթիր եւ Փորթ-Արթուրի ամրոցներուն վրայէն կը հաւաքուին՝ անփոփոխ վիճակի մէջ։ Ճապոնները Թունկուզի խումբեր կը կազմեն եւ զանոնք կը գրգռեն երկաթուղիին վրայ յարձակելու համար։ Ռուսական հիւսիսային նաւաբաժինը Քորէայի եզերքին վրայ խորտակեր է ճապոնական Նաքանուրա Մարուն շոգենաւը, նախապէս անոր նաւազները ազատել ետքը։ Մանրամասն տեղեկութիւններ ունիմ Ենիսէի սոսկալի արկածին վրայ որ Փորթ-Արթուրի նաւահանգիստին մէջ պատահեցաւ։ Սթէփանով հրամանատարը, հողուագիւտ նաւազ մը, 42 տարեկան, տեսնելով որ իր նաւին դրած են նոյն իսկ իր թորփիլները, և թէ վտանգը մօտալուտ է, հրամայեց բոլոր նաւազներուն որ հեռանան նաւէն եւ մակոյկներուն մէջ ապաստանին։ Նաւազները մերժեցին, բայց հրամանատարը րէվօլվէրը քաշեց եւ սպառնալիք ըրաւ նաւազներուն, ըսելով որ անհնազանդները պիտի սպաննէ։ Նաւազները պարտաւորուած՝ համակերպեցան եւ մակոյկները նստան, սակայն Ենիսէի ընկղմելով անոր մէջ խեղդուեցան ինըսուն նաւազ՝ որոնց երկուքը սպայ։ Հրամանատարը մնաց միջոցին ըսաւ.— «Աւասիկ թէ ի՛նչպէս պէտք է մեռնիլ, երբ ազատելու հնարաւորութիւն կայ»։ Այդ քաջարի սպան կը թողու այրի մը եւ երկու զաւակ։ Ռուսական մարտանաւն ամէնէն առաջնակարգ մասնագէտներէն է, թորփիլներու գործածութեան մասին։ Տիրող ընդհանուր կարծիքը այն է թէ Ճապոնները, Քորէա ցամաք ելլելէ ետքը, պիտի չյառաջանան, ինչպէս կ'ենթադրուէր, այլ, ընդհակառակը, երկրին մէջ պիտի հաստատուին, ըսելով որ իրենք Քորէան կը գրաւեն եւ թէ Ռուսերուն անկ է զիրենք անկէ վտարել։ Այդ ծրագիրը եթէ ստոյգ է, պատերազմը բաւական երկար պիտի տեւէ, անկանոն պատերազմներ եւ բազմաթիւ դարանակալութիւններ պիտի կատարուին»։

Լոնտոն.— Թայմզ մասնաւոր շոգենաւ մը վարձեց Մայրագոյն Արեւելքի մէջ, ինչ որ ամսական 100,000 ֆր.ի ծախք մը պիտի պատճառէ նոյն լրագրին։ Այդ շոգենաւին մէջ կը գտնուի Թայմզի ամէնէն կարող մէկ թղթակիցը, պաշտօն ունենալով խիստ մօտէն հետեւելու նաւային գործառնութեանց՝ Մայրագոյն Արեւելքի ջուրերուն մէջ։ Այդ թղթակիցը իսկոյն սա հեռագիրը հաղորդեց որ տասը հազար ֆր.ի արժած է.

«Ուէյ-Հայ-Ուէյ 22 փետրուար.— Թայմզին Հայմըն շոգենաւը փետրուար 19ին Չէմուլբոյի նաւահանգիստը մտաւ։ Մանճուրի պատկանող առաջին շոգենաւն էր որ փետրուար 9ի ճակատամարտէն ի վեր նոյն նաւահանգիստը կը ժամանէր։ Մտնելու պահուն հրաման տրուեցաւ որ կենայ. ճապոնական սպայ մը շոգենաւ մտաւ եւ արտօնեց նաւահանգիստ մտնել, երկար շրջան մը կատարելէ ետքը։ Նաւահանգիստին մէջ մեծ աշխատութիւն կը տիրէր։ Բազմաթիւ փոխադրանաւեր կը մտնէին ու կ'ելլէին. նաեւ շատ մը նաւեր խարսխած էին։ Ռուսական Քորէյեց եւ Սունգարի նաւերուն կայմերը կ'երեւային ծովին երեսը եւ Վարեակի մէկ կողմն ալ մէջտեղն էր։ Ազատման աշխատութիւնները առաջ կը տարուին։ Ճապոնները երեք զօրաբաժինէ բաղկացած զօրաբանակ մը ցամաք կը հանեն։ Հիմա 12րդ զօրաբաժինը ցամաք կ'ելլէ եւ անոր պիտի հետեւի անձնապահներու զօրաբաժինը։ Զօրագունդերը ցամաք ելլելուն պէս՝ դէպի Սէուլ ճամբայ կ'ելլեն։ Արդէն փոքր խումբեր ղրկուած են դէպի հիւսիս՝ չոր խոտերու մթերանոցներ հաստատելու համար։ Մօտերս ընդհանուր յառաջխաղացում մը պիտի կատարուի Բէքինի ճամբուն երկայնքը՝ դէպի Բինկ-Եանկ։ Զինուորներուն ցամաք հանուելու եղանակը մեծ սքանչացում առաջ կը բերէ։ Անգլիական սպաները կ'ըսեն թէ այդ գործողութիւնները այն տեսակ կատարելագործեալ դրութեամբ մը տեղի կ'ունենան, որ իրենց ուսումնասիրած միջոցներուն ամէնէն ալ գերազանց է։ Նոյն սպաները կը յարեն թէ տեսնուած կազմակերպութիւնը շատ վեր է եւրոպական տէրութեանց բոլոր ունեցածէն։ Թէեւ գործողութեանց առաջին խարիսխը մօտ է եւ ծովն ալ նպաստաւոր վիճակի մէջ, սակայն բնական դժուարութիւնները բաւական մեծ են։ Նաւահանգիստը կճեռտ վիճակ մը ունի, ջուրերը յաճախ կը քաշուին եւ քարափ չկայ։ Ճապոնի այդ տարրը պատասխանատուութիւն մը ստանձնել ըսել է՝ ամբողջ Քորէայի մէջ գտնուող Եւրոպացիներուն համար։ Շփոթութեան վախերը գրեթէ փարատած են։ Ճապոնները կը գործածեն հարաւային Ափրիկէի մէջ Անգլիացիներուն դրութիւնը, որ է ընկալագիրներ տալ գնուած պաշարներուն համար՝ քիչ ատենէն դրամը վճարելու պայմանով։ Սէուլի մէջ զինուորներ բռնութեան տեսակներ ունին։ Ձիերու եւ պաշարներու գնումը, որոնք բաւական դրամ կը հանեն հրապարակի վրայ, եւ զինուորներուն բարւոք ընթացքը կը նպաստեն անհետացնելու Քորէացիներու հակառակութիւնը։ Չի յուսացուիր որ Քորէացիները արգելք ըլլան ճապոններու ծրագրին։ Նախ խորհուած էր զինուորները Մազամփօ ցամաք հանել եւ հիւսիսային կողմէն անցնիլ Քորէան, բայց ծովի վրայ անոնց յաջողութիւնը թոյլ տուաւ Ճապոններուն որ Չէմուլբոյէն սկսին իրենց գործողութիւնները։ Ծրագրի այդ փոփոխութեան հակառակ երկու օրուան մէջ, ժամանումները կատարուեցան կատարեալ ճշդութեամբ։ Ուղեւորներու կառախումբերը յապաղումներու չեն ենթարկուիր, թէեւ Չէմուլբո-Սէուլի երկաթուղին զինուորներու փոխադրութեան յատկացուած է։ Շատ հաւանական է որ գործողութեանց խարիսխը Չէ-Նամ-Փօ փոխադրուի, սառոյցները հալելէ անմիջապէս ետքը։ Զինուորները մինչեւ Բինկ-Եանկ պիտի յառաջանան, բաւական թիւով, Ռուսերու յանկարծական արշաւանքին դէմ դնելու համար։ Կը կարծուի թէ, որքան ատեն որ Վլատիվոսթոքի ռուս նաւաբաժինը անվնաս մնայ, Ճապոնները պիտի չփորձեն ցամաք ելել արեւելեան եզերքին վրայ։ Մինչեւ Հանկ-Ճաւ ճամբան լաւ է, բրինձի արտերէ շրջապատուած, որոնք հիմա հինգ սանթիմէթր սառոյցով ծածկուած են։ Ներկայ պայմաններուն եւ հեռաւորութեան հետեւանքով անկարելի կ'երեւայ որ Ռուսերը կարենան արգելք ըլլալ եւ կամ դիմադրել յառաջացումի մը։ Եալուի եւ Բինկ-Եանկի միջեւ գտնուած երկիրը ռազմական տեսակէտով մեծ արժէք ունի որ երկու բանակները ծայրայեղ ջանքեր պիտի ընեն՝ զայն գրաւելու համար, եւ եթէ Ռուսերը յաջողին, Չէ-Նամ-Փօ չի կրնար իբրեւ գործողութեան խարիսխ պահուիլ Ճապոնի կողմէ։ Ընդհակառակը, եթէ Ճապոնները յաջողին այդ երկիրը ձեռք անցընել, գերազանց դիրք մը պիտի ունենան, իրենց ծովային խարիսխէն քանի մը քիլօմէթր դէպի առաջ։ Ինչպէս յայտնի է, Ռուսերուն հետապնդիչները Ան-Ճուի մօտերը պտոյտներ կը կատարեն եւ կը կարծուի թէ ճապոնական երկու գումարտակներ Փինկ-Եանկ կը գտնուին։ Հաւանական է որ փոքր ճակատամարտներ տեղի ունենան զանազան տեղեր։ Ճապոններուն այդ ծրագիրը հաստատող պարագան այն է թէ նաւերը Քորէայի հիւսիսային արեւմտեան կողմը շրջաններ կը կատարեն, փոխանակ թնդանօթ ցամաք հանելու Չէմուլբօ։ Ամէն օր փոխադրանաւեր Ճապոնէն հոն կը ժամանեն բեռնաւորուած։ Բոլոր այդ պարագաները ցոյց կուտան թէ դէպի հիւսիս ալ զինուոր ցամաք պիտի հանեն, առանց նկատողութեան առնելու տեղական պայմանները։ Անկէ զատ՝ Չէմուլբօ ցամաք հանուած զինուորներուն մէկ մասը միայն կ'երեւայ։ Ամբողջ թիւը 15,000 կը հաշուուի։ Բոլոր պարագաներէն աս կ'ենթադրուի թէ Ճապոնները առաջադրած են շատ ռազմագիտական դիրք մը գրաւել՝ Քորէայի հիւսիսային կողմը, եւ կ'երեւայ թէ Ռուսերը շատ լաւ կ'ըմբռնեն կացութիւնը։ Կարելի է որ Ռուսերը հարաւային կողմը հեռուն գտնուին, նախապէս կարծուածէն աւելի։ Զինուորական ներկայ կացութիւնը բոլորովին կախում ունի՝ Եալուի մօտ կատարուած զինուորական գործողութիւններէն։

— Պետերսպուրկէն կը հեռագրեն.— Փորթ-Արթուրէն առնուած հեռագրի մը նայելով՝ Ալեքսիէվ ծովակալը շաբաթ օրը աչքէ անցուց վնասուած մարտանաւերը եւ տեսաւ թէ նորոգութիւնները իր գոհունակութեան համաձայն կը կատարուին։ Շնորհակալութիւն յայտնեց այդ նաւերուն նորոգմանը օգնողներուն։ Ծովակալը խօսք ուղղելով նաւային զինուորներուն, յոյս յայտնեց թէ թշնամիէն վրէժը պիտի լուծեն։ Այդ խօսքերը մեծ խանդավառութիւն առաջ բերին։ Նովիկ նորոգուած ըլլալով նոր աւազանէն ելած է։ Ամէն օր զինուորական կառախումբեր կը հասնին կանոնաւոր կերպով՝ Չինաց արեւելեան գիծէն, զինուորներ եւ կամաւորներ բերելով։

Բեռլին.— Փորթ-Արթուրէն առնուած տեղեկութեանց նայելով՝ առջի օրուան թնդանօթի ձայներ լսուեր են հեռուէն։ Կ'ենթադրուի թէ ճապոնական թորփիլանաւեր ուզած ըլլան նաւահանգիստին մօտենալ։

Նիւ-Եորք.— Թոկօ ծովակալը նոր յարձակում մը ըրեր է Փորթ-Արթուրի վրայ։ Թէեւ լուրը հաւանական կ'երեւայ վասն զի Թոկօ ծովակալը Փորթ-Արթուրի պաշարումովը զբաղած է, սակայն անկարելի է հաստատել։ Ծովային նախարարութիւնը կը յայտարարէ թէ նոր լուր մը առած չէ Թոկօ ծովակալէն։

Չէ-Ֆու.— Գերմանական Բրանտօ շոգենաւը որ այսօր հոս ժամանեց, կ'ըսէ թէ փետրվար 10ի իրիկունը Փորթ-Արթուրի դիմացը գտնուեր է։ Պահականութեան հրամանատար սպան հրամայեր է իր լոյսերը մարել, եւ այնպէս ըրեր է։ Կէս գիշերէն ետքը պահականաւը ելեկտրական լոյս վառեր է դէպի գերման շոգենաւը։ Մարտանաւերը ճապոնական նաւ մը կարծելով Բրանտօն, քանի անգամ կրակ ըրեր են՝ վնասելով քարածխներու սրահին, նաւապետներու խուցերուն եւ այլն։ Քիչ վերջը գերման շոգենաւը ճանչցուելով ռմբակոծութիւնը դադրեր է։ Արգիլական Շիբիկն շոգենաւն ալ նոյն վիճակին ենթարկուեր է։ Այդ երկու նաւերը, իրենց հիւպատոսներուն միջոցաւ բողոքեր են ռուս կառավարութեան դէմ։ Վնասները քանի մը հազար ոսկի են։

Լոնտոն.— Թիէն-Ցինէն կը հեռագրեն Սթանտարտի.— Կը ծանուցուի թէ հինգ հարիւր կարծեցեալ աւազակներ յարձակեր են Ֆու-Չէուի ռուսական կայանին վրայ, հաւանօրէն կտրելու երկաթուղիի գիծը։ Վերջին օրերս հանդարտութիւն կը տիրէ. պատերազմիկները շատ զբաղած են իրենց զինուորներուն փոխադրութեամբը պատերազմի դաշտին վրայ։

Չէ-Ֆու.— Չինացիները տեղեկութիւն կուտան թէ ճապոնական հինգ մարտանաւեր Նիու-Չուանկի առջեւ կը գտնուին։

Սէուլ.— Ռուսերը կը շարունակեն իրենց յառաջխաղացութիւնը դէպի հարաւ։ Առանցմէ վեց հարիւր հոգի Սուն-Չին ժամներ են։ Հետազօտիչներու աւելի խումբեր ալ հիմա Ան-Ճուի շատ մօտերը կը գտնուին։

Նակազաքի.— Վլատիվոսթոքի ռուս նաւաբաժինը մտադիր էր ռմբակոծել Հաքոտաթէն, բայց ձիւնը արգելք եղաւ՝ Զուկարուի նեղուցը մտնելու։ Մարտ ամսուն նաւաբաժինը նորէն պիտի փորձէ այդ ռմբակոծութիւնը։ Վլատիվոսթոք գտնուող ոչ-զինուորականները հրաւէր ստացան քաղաքէն հեռանալու, վասն զի ուտեստ չկայ։ Տեղական իշխանութիւնները կը գրաւեն տրամադրելի բոլոր ուտելիքները։

Պետերսպուրկ.— Կարմիր Խաչին ի նպաստ կատարուած հանգանակութիւնը 40 միլիոն ֆր. անցաւ։ Մարտանաւերու շինութեան հանգանակութիւնն ալ 34 միլիոն հասաւ։

— Քուրոբաթքին զօրավարին անուանումը՝ իբրեւ հրամանատար Մանջուրիոյ զինուորներուն, թէ՛ հանրութեան եւ թէ մամուլին մէջ նպաստաւոր տպաւորութիւն մը գործեց։ Լրագիրները միաձայնաւ կը գովաբանեն զօրավարին զինուորական բարձր յատկութիւնները, հաստատամտութիւնը, կորովը, քաջութիւնը, զօրքերուն հետ վարուելու եղանակը, որոնց ամէն մարդէ աւելի վստահութիւն ներշնչել գիտէ։

— Նովոյէ Վրէմիա կացութեան վրայ յօդուած մը հրատարակելով կ'ըսէ թէ դեռ երկար ատեն զինուորական կարեւոր գործողութիւններ պիտի չկատարուին, վասն զի զօրքերու, պաշարներու եւ ռազմամթերքներու համախմբումը մեծամեծ դժուարութեանց կը հանդիպի։ Բոլոր այդ պատրաստութիւնները ընդարձակ սահմանի մը մէջ պիտի կատարուին, ուր ռուս բանակը ոչ միայն յարձակումներուն պիտի դիմադրէ, այլ կլիմային բոլոր խստութեանց։

— Քուրոբաթքին զօրավարը հինգշաբթի օր Մայրագոյն Արեւելք պիտի ուղեւորի՝ իրեն հետ ունենալով՝ իբրեւ սպայակոյտի պետ Սախարով զօրավարը եւ իբրեւ գլխաւոր թիկնապահ Պոպրինսքի կոմսը, Բորինկ Պառոնը եւ Օսթէն-Սաքէն Պառոնը։ Զինուորական ընդհանուր բանակատեղերը Լիաօ-Եանկ փոխադրուեցան՝ Մուգտէնի հարաւային կողմը։ Անդրսիպերիական երկաթուղին օրական 3600 զինուոր պիտի կրնայ փոխադրել Մայրագոյն Արեւելք։

— Ռուս նաւատորմը հրաման ստացաւ առայժմ ճակատամարտ չկատարել։ Պաշտպանողականի վրայ պիտի մնայ մինչեւ յուլիսի սկիզբները, վասն զի Պալթիկի նաւատորմին կէսը այդ թուականին Մայրագոյն Արեւելք պիտի ղրկուի։ Կը յուսացուի որ ուրիշ տեղերու նաւատորմին մէկ մասն ալ մինչեւ այն ատեն հոն ժամանէ։

—Գերմանիա չէզոք պիտի մնայ մինչեւ այն ատեն որ Չին արձակէ առաջին հարուածը։ Այդ պարագային Գերմանիա նաւատորմ մը եւ զօրաբանակ մը պիտի ղրկէ, վասն զի Գերմանիա «դեղին վտանգ»էն կը վախնայ,

— Պայքալի մօտ պատահած երկաթուղիի արկած մը, որու միջոցին քանի մը զինուորներ մեռան եւ վիրաւորուեցան, երկու օր ընդհատեց հաղորդակցութիւնները։

Թոքիօ.— Արժանթինէն գնուած Քասուկա եւ Նիշին յածանաւերը տանող անգլիական սպաները վաղը Ճապոնի կայսեր պիտի ներկայանան, յետոյ պալատը պիտի այցելեն։ Ազնուականներուն ակումբը սեղան մը պիտի տայ՝ ի պատիւ այդ սպաներուն։ Ճապոնները այդ առթիւ կը յիշեն Անգլիոյ ընթացքը իրենց նկատմամբ, քանի որ Անգլիա էր որ գնեց Չիլիի երկու նաւերը, Ճապոնի ժողովուրդը երախտագիտական բուռն զգացումներ կը տածէ Մեծն-Բրիտանիոյ նկատմամբ, վասն զի անոր ընթացքը կատարելապէս յայտնի եղած է։ Հոս գտնուող Անգլիացիներուն կարծիքը այն է թէ Բէքինի ամերիկեան դեսպանը նպաստեր է Մանջուրիա գտնուող Ճապոններու մեկնելուն։ Ճապոնի ժողովուրդը կը գնահատէ այդ պարագան։

— Անգլիական աղբիւրէ առնուած լուրերու նայելով՝ Նիու-Չուանկի մէջ խուճապը կը շատնայ, ուր Ճապոններու մէկ յարձակումէն կը վախցուի։ Հոն Ռուսիոյ ելմտական վարկը բաւական կոտրած է։ Ճապոն պատերազմական թղթադրամներ շրջաբերութեան հանած է Սէուլի եւ Չէմուլբոյի մէջ։

Լոնտոն.— Բէքինէն կը հեռագրեն թէ Անգլիոյ, Գերմանիոյ, Ֆրանսայի ու Մ. Նահանգաց դեսպանները Բէքինի ռուսական եւ ճապոնական դեսպաններուն համամիտ ծանուցագիրներ տուեր են՝ պահանջելով Ռուսիայէն եւ Ճապոնէն որ չինական հողի վրայ, Մանջուրիայէն դուրս, զինուորական գործողութիւն չկատարուի։

— Անգլիոյ Երեսփ. ժողովին մէջ արտաքին գործոց խորհրդականը, հարցումի մը պատասխանելով յայտարարեց.—«Չինական ջուրերու մէջ ընդհանուր հրամանատարէն իմացանք թէ Ուէյ-Հայ-Ուէյի մէջ նոյն իսկ ճապոնական մարտանաւերուն Փորթ-Արթուր երթալը չեն տեսեր։ Օգոստոս ամիսէն ի վեր այդ նաւահանգիստը ճապոնական որ եւ է նաւ չէ մտեր։ Նոյն ատեն միայն ճապոնական երկու զրահաւորներ ժամանած էին քաղաքավարական այցելութեան համար։» Բոլոր երեսփոխանները ծափահարեցին։

Շանկայ.— Ռուսական Մանճուր թնդանօթակիրին հրամանատարը յայտարարեց թէ պատուէր ստացած է մնալու եւ թէ եւ ոչ մէկ պարագայի մէջ պիտի մեկնի։ Շանկայի փոխարքան կը պնդէ որ Մանճուր մեկնի։ Ճապոնի հիւպատոսը խնդիրը ներկայացուց օտար տէրութեանց Շանկայի հիւպատոսներուն։

Քոլոմպօ.— Կուսակալը Անգլիոյ գաղթային նախարարէն հեռագիր մը ստացաւ, ծանուցանող թէ 335 ռուս նաւազ՝ որոնք փետր. 9ի Չէմուլբոյի ճակատամարտէն ազատած են, քիչ ատենէն Քոլոմպօ պիտի ժամանեն անգլիական շոգենաւերով եւ թէ անոնք պէտք է վար դրուին Սէյլան կղզիին մէջ։

Թոքիօ.— Թէեւ ըսուեցաւ որ Ճապոնի բանակին ընդհանուր հրամանատարութիւնը պիտի յանձնուի չինեւճապոնական պատերազմին ատեն Ճապոնի բանակին հրամայող Եամակաթա մարքիզին, սակայն այդ որոշումը յետաձգուած է, մարքիզին առողջական աննպաստ վիճակին հետեւանքով։ Այդ պաշտօնը պիտի յանձնուի կամ Նոծու եւ կամ Օքու զօրավարներուն, որոնք նշանաւոր դեր մը ունեցան չինեւճապոնական պատերազմին մէջ։

ԳԻՇԵՐՈՒԱՆ ՀԵՌԱԳԻՐՆԵՐ

ՓԱՐԻԶ, 26 փետր.— Վլատիվոսթոքէն կը հեռագրեն թէ այդ նաւահանգստին ռուսական տորմիղը ճամբայ ելեր է չի գիտցուիր ո՛ւր։

ԼՈՆՏՈՆ.— Թոքիօյէն կը հեռագրեն թէ ճապոնական զօրքեր ցամաք հանուեր են Բօսէթ, Վլատիվոսթոքի հարաւային կողմը։

ՓԱՐԻԶ.— Ռուսական կառավարութիւնը կը յայտարարէ թէ իր գանձուն հասոյթները դեռ երկար ատեն կը բաւեն պատերազմի ծախքերուն։

ԹՈՔԻՕ.— Ճապոնցի միլիոնատէր Բ. Օքուրա, հարիւր հազար անգլիական ոսկիի պիտի ծախէ իր անձնական թանգարանը՝ շէնքին հետ մէկտեղ, արդիւնքը ճապոնական բանակին յատկացնելու համար։ Այդ թանգարանը երեսուն տարուան մէջ պատրաստուած եւ մէկ միլիոն եէն արժած է։

ԹԻՊԷԹ

Անգլիական արշաւանքը.— Յապաղում.— Թիպէթցիներուն կարծիքը:

Կալկաթա, 23 փետր.— Տարճիլինկէն առնուած լուրերու նայելով՝ Թիպէթցիները հետզհետէ յարձակողական դիրք մը կը բռնեն եւ անգլիական արշաւախումբին յառաջացման յապաղումը կը նկատեն նոյն արշաւախումբին կողմէ տկարութիւն մը՝ աւելի հեռուն երթալու մասին։ Կը կարծուի թէ երեք հազարի չափ Թիպէթցիներ սահմանագլուխէն քանի մը քիլօմէթր անդին հաւաքուած են։ Ուրիշ լուրի մը նայելով, տասը հազար ալ Կեանք-Ձէի մօտ համախմբուած են։ Հետզհետէ զինուորական գործողութիւնները հաւանական կը նկատուին, երբ յառաջխաղացումը սկսի մարտ վերջերը։ Հիմակուհիմա հինգ հազարէ աւելի բեռնակիրներ, եզեր եւ ջորիներ պաշար կը փոխադրեն լեռներու նեղ ճամբաներէն, որոնք հիմա շատ դժուար կ'անցնուին ձիւներուն հետեւանքով։

ՉԻՆՈՒ ՊԱՐՏՔԸ

Չինու պահանջատէրերը.— Պելճիքայի դեսպանին առաջարկը։

Ինչպէս յայտնի է, Չին, 1901 սեպտ. 7ի բրօթօքօլին համաձայն, պարտաւոր է 450 միլիոն թաէլի գումար մը վճարել եւրոպական տէրութեանց, վեցամսեայ պայմանաժամով երեսունեւինը տարիէն լրանալու պայմանաւ։ Պելճիքայի բաժինը սահմանուած է 31,800,000 ֆրանք, 21,600,000 ֆրանքը Ընկերութեանց եւ վնասուած անհատներու համար, մնացեալն ալ Տէրութեան, երբ միաբան հաստատուեցաւ, Չին դժուարութիւններ յարուցած է տարեվճարներու մասին։ Բանակցութիւնները երկարելով եւ կարգ մը տէրութիւններ ընդունելով արծաթ դրամով վճարումը, Բէքինի պելճիքական դեսպանը նախաձեռնութիւն ստանձնեց վեցամսեայ վճարումներ ընելու թոյլատրել Չինը, արծաթ դրամով, որուն արժէքը կրնայ փոխուիլ օրուան գինին համեմատ։ Նաեւ առաջարկեց որ Չի՛ն թոյլատրուի, երկարաձգելու երեսունեւինը տարուան պայմանաժամը, մինչեւ որ 450 միլիոն թաէլ ոսկեդրամ պարտքին բան մը չմնայ։ Այս կարգադրութիւնները, որոնց ընդունելութիւնը հաւանական է, պատճառ պիտի ըլլան որ Չին կանոնաւորապէս պայմանաժամին ընէ իր վճարումները։ Այսպէս, պահանջատէրերը, ստիպուած պիտի ըլլան երկար տարիներ սպասել մինչեւ որ ամբողջ գումարը գանձեն։ Պելճիքայի Խորհրդարանին ու կառավարութեան ուշադրութիւնը հրաւիրուեցաւ այս կացութեան մասին, սա իրողութիւնը առաջ բերուելով թէ ֆրանսացի, անգլիացի եւ գերման Ընկերութիւններն ու անհատները պահանջներնին կանխիկ ստացած են իրենց կառավարութիւններէն։ Պելճիքական կառավարութիւնը համոզուած ըլլալով թէ Չին ամբողջապէս պիտի վճարէ իր պարտքը, քանի որ հետզհետէ կը զարգանայ եւ վարկը հաստատուն կը դառնայ, սկզբունքով ընդունեց իր պահանջատէր հպատակներուն նմանօրինակ դիւրութիւն մը ընել, այն է տարեվճարները զեղչել եւ պետական գանձը զերծ պահելու համար միանգամայն մասնաւոր յանձնառութիւն մը ստանձնել տալ անոնց։

ՌԻՇԼԻԷՕ ԵՒ ԱԿԱԴԵՄԻՆ

Ակադեմիին հիմնարկութիւնը.— Ակադեմիին ծագումը.— Ռիշլիէօյի կատարած դերը։

Ամէն նորընտիր ակադեմական, իր ընդունելութեան ճառին մէջ, հարկ եղած պատիւը կ'ընծայէ Ակադեմիի հիմնադրին՝ Ռիշլիէօյի. նորընտիր անդամ Պ. Մասոն ալ չմոռցաւ այդ պարտականութեան մէջ։ Այս առթիւ Կռանս Ռըվիւի մէջ յօդուածագիր մը կ'ըսէ թէ ֆրանսական Ակադեմիան Ռիշլիէօյի կողմէ չէ հիմնուած, ԺԷ. դարուն գոյութիւն չունէր մամուլը. խօսակցութեանց մէջ կը լսուէին լուրերը եւ գործերու վրայ վիճաբանութիւն կը կատարուէր։ Զարգացեալ մարդիկ, երբ կ'ուզէին գրականութեան կամ քաղաքականութեան իրազեկ ըլլալ, հաւաքոյթներ կը կազմէին, «քափի՛է» կամ «ակադեմի» անունով։ Առանցմէ իւրաքանչիւրը որոշեալ թուով անդամ ունէր, ընտրութեամբ անուանուած։ Ամէնէն հին «քափէ»ներն Բիւ եղբայրներունն էր, 50 հոգիէ բաղկացած։ Նաեւ կային Շուազի աբբային «Մարսիալ»ները՝ Լիւքսէմպուրկի մէջ, Տամ տը սքիւտէրիի «Մըրքիւրիալ»ները, Մէնաժի «Մէրքիւրալ»ները եւ ուրիշ շատեր, որոնցմէ ամէնէն կարեւորը եւ յարգուածն էր Թագաւորին խորհրդական Վալանթէն Քօնրարի «քափէ՛ն»։ Այս ժողովը մերթ խորհրդականին բնակարանը կը գումարուէր, մերթ Մոնմօրթի եւ Բօսիի ճաշարաններուն դալարազարդ հովանոցներուն տակ։ Ռիշլիէօ որոշեց Քօնրարի քափէնէն իր պաշտօնական հովանաւորութեան տակ առնել։ Միեւնոյն ատեն անչքութեան կը մատնէր միւս բոլոր ժողովները։ 1635 յունուար 2ին հիմնուած Ակադեմին Քօնրարի «քափէ»ն է, արքայական հրովարտակով վաւերացուած։

ՍՈՒՐԲ ԾՈՎԸ

Պայքալ լիճը.— Ռուսերը ինչ կ'անուանեն զայն.— Վտանգաւոր նաւագնացութիւն։

Գիտէք թէ Ռուսերը ի՛նչ կ'անուանեն Պայքալ լիճը, որ հիմա խոչնդոտ մը կը ձեւացնէ իրենց զինուորական շարժումներուն. «Սուրբ ծով» կը կոչեն զայն։ Նաւագնացութիւնը շատ վտանգաւոր է. ծխուստ ափեր եւ խորութիւններ շատ կան հոն։ Այդ ափերը մինչեւ 1200 ոտք բարձրութիւն ունին։ Լիճին խորութիւնը տեղ տեղ մինչեւ 900 ոտք կը կարծուի։

ԿԻՆ ԲԺԻՇԿ ՄԸ

Մրցում մը այր բժիշկներու եւ կին բժիշկի մը միջեւ.— Այս վերջինին յաղթանակը։

Լամպերի (Անգլիա) բարեգործական դիւանին վարիչները վերջերս միայն բժիշկի մը պէտք ունէին Ուէսթ-Նորուտի դպրոցին համար։ Յիսուն այր բժիշկներ եւ մէկ բժշկուհի ներկայացած էին իբր թեկնածու։ Այս վերջինը ընտրուեցաւ։ Օր. Ճոնսթըն, որ բժշկութեան, վիրաբուժութեան եւ դեղագործութեան վկայագիր ունի. նաեւ լաւ առողջապահ է։ Այր բժիշկներէն աւելի անոր նախապատուութիւն տրուեցաւ, որովհետեւ մէկէ աւելի վկայագիրներ ունի. նաեւ իր փորձառութիւնը, բժշկութեան արուեստը կիրարկած ըլլալով Անգլիոյ, Իրլանտայի, Վիէննայի եւ Պրիւսէլի մէջ, թէեւ հազիւ երեսունըմէկ տարեկան կայ։ Նոյն դպրոցը, ուր պիտի պաշտօնավարէ հիմա, 600 աշակերտ ունի. 5000 ֆրանք է ամսաթոշակը։ Կրնայ դուրսէն յաճախորդներ ալ ընդունիլ։

Յանձնարարեցի իմ հիւանդներուս որ Ինֆլիւէնցային հետեւանքը եղող սաստիկ հարբուխին եւ նմանօրինակ ուրիշ հիւանդութեանց համար գործածեն տաք կաթի խառնուած Քրամերթի հանքային ջուրը, եւ լաւագոյն արդիւնքը ձեռք բերի։
ՏՈՔԹ. ՍԹԻՒԲՈՒԼԻ

Ներքին Լուրեր

ՊԱՅՐԱՄԻ ՀԱՆԴԷՍԸ

Այս առտու մեծ շքով կատարուեցաւ Գուրպան Պայրամի հանդէսը։ Ժամ 2ին մօտ Վեհ. Սուլթանը, փառաւոր կառքի մը մէջ բազմած, գնաց Պէշիքթաշի Սինան Փաշա մզկիթը, ուր կատարեց Պայրամի առաւօտեան աղօթքը։ Նոյն մզկիթին բակին մէջ կառքերով կը գտնուէին մայր թագուհին, իշխանուհիները եւ պալատական տիկիններ։ Մեծ-Եպարքոսը, նախարարները եւ քաղաքային ու զինուորական բարձրաստիճան պաշտօնատարներ, ամէնքն ալ համազգեստով, երկու կարգի վրայ կեցած էին։ Առաւօտեան աղօթքէն ետքը Վեհ. Սուլթանը պահ մը հանգիստ առաւ եւ քիչ վերջը նորէն փառաւոր կառքի մը մէջ բազմած եւ հանդիսական շքեղ թափօրով գնաց Տօլմա Պաղչէի Պալատը։ Մեծ-Եպարքոսը եւ բոլոր նախարարները ձի հեծած կ'երթային թափօրին առջեւէն. իսկ քաղաքային եւ զինուորական պաշտօնատարները երկու կողմերէն՝ հետիոտն։ Ըլլտըզի Կայս. Պալատէն մինչեւ Տօլմա Պաղչէի Պալատը հետեւակ եւ հեծեալ զինուորներ եւ ժողովրդեան բազմութիւն մը երկու կարգի վրայ կեցած էին։ Զինուորական նուագածուներու խումբերը Համիտիէ քայլերգը կը նուագէին եւ ժողովուրդ ու զինուոր «Բատիշահըմ չօք եաշա» կը գոչէին։ Տօլմա Պաղչէի Պալատան մեծ դրան առջեւ կեցած էին կայս. հրացանակիրները, նաեւ կայս. նուագածուներու խումբը որ Համիտիէ քայլերգը նուագեց։ Վեհ. Սուլթանը հոն ժամանելուն, պահ մը հանգիստ առաւ եւ յետոյ գնաց Գահոյից մեծ դահլիճը, ուր սկսաւ Պայրամի շնորհաւորութեանց հանդիսական արարողութիւնը։ Նախ ներկայացաւ Նագիպ-իւլ-Էշրաֆը որ շնորհաւորութիւններ եւ բարեմաղթութիւններ ըրաւ. յետոյ՝ Մեծ-Եպարքոսը, պաշտօնի վրայ գտնուող եւ անպաշտօն բոլոր նախարարները, քաղաքային եւ զինուորական բարձրաստիճան պաշտօնատարները եւ ապա Շէյխ-իւլ-Իսլամը եւ կրօնական պաշտօնատարները։ Այդ միջոցին կայս. նուագածուներու խումբը գեղեցիկ կտորներ կը նուագէր։ Շնորհաւորական արարողութիւնները աւարտելէ ետքը, Վեհ. Սուլթանը պահ մը հանգիստ առաւ եւ ապա Ըլլտըզի Կայս. Պալատը դարձաւ։

— Բոլոր վեհապետները, Մէքքէի Էմիրը, Եգիպտոսի Խտիվը, Պուլկարիոյ իշխանը, կուսակալները, զօրաբանակներու հրամանատարները եւ օտար տէրութեանց քով գտնուող օսմ. դեսպանները Պայրամի առթիւ շնորհաւորական հեռագիրներ ուղղեցին Կայս. Պալատ։

— Հպատակ հասարակութեանց հոգեւոր պետերը, դեսպանատանց առաջին թարգմանները եւ եկեղեցական ու առեւտրական զանազան մեծ հաստատութեանց տնօրէնները, այսօր, Կայս. Պալատ կ'երթան՝ իրենց շնորհաւորութիւնները մատուցանելու։

— Համիտիէ մզկիթին մէջ, երէկ, դրամական պարգեւներ բաշխուեցան աղքատներուն։

— Կայս. Իրատէի մը համաձայն ոչխարներ բաշխուեցան բոլոր զօրանոցներուն. նաեւ զինուորներուն միսով բիլավ, լէմոնատա եւայլն պիտի տրուի։

— Երէկ ոչխարներ բաշխուեցան բոլոր մզկիթներուն եւ մէտրէսէներուն։

— Իրենց պատժոյն երկու երրորդ մասը աւարտած 79 այր ու 2 կին բանտարկեալներ այսօր ազատ կ'արձակուին Պայրամի առթիւ։ Նոյնը կ'ըլլայ նաեւ գաւառներու մէջ, ինչպէս նաեւ զինուորական բանտարկեալներու համար։

— Վեհ. Սուլթանին յատկացուած ոչխարները, մորթուած ու ոսկեզօծուած, առջի օրը Կայս. Պալատ ղրկուեցան։

ՍԷԼԱՄԼԸՔԻ արարողութիւնը տեղի ունեցաւ երէկ Համիտիէ մզկիթին մէջ։ Վեհ. Սուլթանը կէսօրին նոյն մզկիթը գնաց փառաւոր հանդէսով եւ ուրբաթի աղօթքը կատարելէ ետքը Կայս. Պալատ դարձաւ։ Հիւրանոցին մէջ կը գտնուէին Հելլենական դեսպանը, տիկինը, դեսպանատան առաջին քարտուղարը ու թարգմանը, Սպանիոյ դեսպանը ու առաջին թարգմանը, Ռումանիոյ դեսպանը ու առաջին թարգմանը, Գերմանիոյ եւ Ռուսիոյ դեսպանատուներէն պաշտօնեաներ, պուլկարական գործակատարը, Անատոլու նաւագործարանին տնօրէններէն Պ. Բամպէրինի եւ դեսպանատուներէն յանձնարարուած քանի մը աւելի հիւրեր։ Ներկաներէն ոմանք արարողութենէն ետք Իպրահիմ պէյի միջոցաւ մատուցուեցան կայս. մեծարանաց։

ԳԱՂԹԱԿԱՆՆԵՐ.— Վեհ. Սուլթանը տեղեկանալով որ Խրիմէն, Տաղիսթանէն, Պաթումէն ու Տօպրուճայէն եկած հարիւր հինգ իսլամ գաղթականներ Մախսուսէի Նիւզհէթիէ շոգենաւը կը գտնուին, դրամական պարգեւներ շնորհեց անոնց, հրամայելով միանգամայն որ ուզած տեղերնին ղրկուին։ Կայս. մասնաւոր թիկնապահ Մէհմէտ փաշա, երէկ, նոյն շոգենաւը երթալով դրամական պարգեւները զատ զատ բաշխեց գաղթականներէն իւրաքանչիւրին, որոնք բարեմաղթութիւններ ըրին Վեհ. Սուլթանին համար։ Անոնց մէկ մասը Իզմիտ ղրկուեցաւ եւ միւս մասն ալ Պրուսա բնակութիւն հաստատելու։

ՊԱՂՏԱՏԻ ԵՐԿԱԹՈՒՂԻՆ.— Այսօր Պէրլինի մէջ կը կատարուի Պաղտատի երկաթուղիի Ընկերութեան ընդհանուր ժողովին արտասովոր նիստը՝ Տոյչէ Պանքի տնօրէն Պ. Կըլվինէրի նախագահութեամբ։

ԶԻՆՈՒՈՐԱԿԱՆ սպառազինմանց յատուկ դրամները եւ ընտանի անասնոց տուրքերը կանոնաւորապէս գանձելու եւ ղրկելու մասին հրահանգ տրուեցաւ պատկանեալ պաշտօնեաներուն։

ՄԱՐԴԱՀԱՄԱՐԻ ԳՈՐԾՈՂՈՒԹԻՒՆ. — Ձեռնհաս պաշտօնարանը նկատելով որ ծնունդներու յատուկ օսմանիէ թէզքէրէսի ստանալու համար երբ դիմում ըլլայ, թաղին իմամին ու տան տիրոջ իլմուխապէրին վրայ գործողութիւն կատարուիլը բաւական պիտի ըլլայ, որոնց այդ մասին պէտք եղած միջոցները ձեռք առնել։

ՊԱՐՈՆ ՎԱՆ ԷՅՍ, Կ. Պոլսոյ Հոլանտական առժամեայ դեսպանը, Լիզպոնայի դեսպան կարգուեցաւ։ Յառաջիկայ ամսուն իր նոր պաշտօնատեղին պիտի ուղեւորի։

ՅՈՒՆԱՑ Ս. Պատրիարքին հրամանով, Պատրիարքարանին առժամեայ դիւանապետ Խրիստո Բաքըրճեանն էֆ. Ռուսիոյ դեսպանատունը երթալով Պ. Զինովիէվի հաղորդեց՝ Ն. Սրբազնութեան մաղթանքները՝ Ռուսիոյ զէնքերուն յաղթութեանը համար։ Դեսպանը Նիքոլա կայսեր հաղորդեց Յունաց Ս. Պատրիարքին այդ մաղթանքները։

ՇԵՐԱՄԱԲՈՒԾՈՒԹԻՒՆԸ. — Ինչպէս կ'երեւայ, այսօր հրատարակուած Հանրային Պարտքի վարչութեան մէկ ծանուցման մէջ, նշանակուած են այն միջոցները, որոնց պէտք է դիմուի, ձմեռուան մեղմութեան պատճառաւ շերամի հունտերուն կանխահաս բացումէն ծագելիք վնասներուն առաջքը առնելու համար։ Հանրային Պարտքի վարչութեան այս կանխատեսութիւնը, կ'ըսէ Մոնիթէօռ, կը ցուցնէ թէ ո՛ր աստիճան մասնաւոր հոգածութիւն մը ունի այս աւղական ճարտարարուեստին լաւ ընթացքին մէջ գտնուելուն համար, զոր, ինչպէս յայտնի է, կատարեալ աստիճանի մը հասուցած է։ Շերամաբուծութիւնը իր արդի կարեւորութիւնը ստացած է եւ Պետական շահերուն տեսակէտէն այնքան օգտակար արդիւնքներ տուած է՝ Հանրային Պարտքի վարչութեան կողմէ՝ հին դրութիւններու տեղ գիտական մշակումը ընդհանրացուելուն շնորհիւ։ Եւ հիմա, ա՛յս աստիճան կատարելագործութեան հասցնելէ ետքն ալ, չի դադրիր իր իմաստուն միջոցներովը հսկելու անոր վրայ։

ՌՈՒՍԻՈՅ դեսպանատան առաջին թարգման Պ. Մայքով, որ ժամանակէ մը ի վեր հիւանդ էր, ապաքինեցաւ։

ՄԱՔՍԱՅԻՆ վերատեսչութեան ծանուցուեցաւ թէ Հայտար Փաշա ղրկուելիք ապրանքներու մաքսային գործողութիւնները մաքսատանց մէջ կատարուին եւ յատուկ մաքսային պաշտօնեաներու միջոցաւ Հայտար Փաշա ղրկուին։

ՊԱՍՐԱՅԻ մէջ հինգշաբթի օրը քոլէրայէ մէկ դէպք ու երկու մահեր պատահեր եւ Աշարի մէջ մէկ մահ։

ԽՈՇՈՐ ԿԱՄՈՒՐՋ ՄԸ. — Գահիրէի մէջ Նեղոս գետին վրայ հոյակապ կամուրջ մը պիտի կառուցուի՝ 535 մէթր երկայնութեամբ, արհեստին բոլոր նոր պայմաններով եւ արդիական ձեւով։ Շինութիւնը յանձնարարուած է Ֆրանսական մեծ գործատան մը։

Կ. ՊՈԼՍՈՅ պուլկարական գործակալութեան երկրորդ քարտուղար Պ. Համամճիեվ Էտիրնէի առեւտրական ներկայացուցիչ կարգուեցաւ։

ՌՈՒՄԱՆԻՈՅ կառավարութիւնը Ռումանիայէն վտարեր է կասկածելի Պուլկարները։

ՍՆԱՆԿՈՒԹԻՒՆ. — Երէկ հասած հեռագիրներ կը ծանուցանեն թէ, կ'ըսէ Հաքիգաթ, Պէրլինի ամէնէն մեծ վաճառատան տէրը՝ Պ. Ֆրից Մայէր սնանկանալով Լոնտոն փախեր է։ Այդ վաճառատունը հրապարակին 27 միլիոն մարք պարտք ունի։ Նոյն սնանկութենէն շատ մը պանքաներ եւ Անգլիոյ ու Ֆրանսայի մէջ վաճառատուններ վնասուած են։

ՅՈՐԵՆԻ ՀՐԱՊԱՐԱԿԸ. — Եւրոպական հրապարակներուն վրայ արմտիքներու գիները բարձրացած են։ Այդ բարձրացումը ազդած է նաեւ Կ. Պոլսոյ հրապարակին վրայ։ Անատոլուէն երէկ երկու վակոն ցորեն բերուեցան։ Անատոլուէն առնուած լուրերու նայելով հոն ալ գիները բարձրացած են։

ԻԶՄԻՐԻ պատժական ատեանը երեքական տարուան տաժանակիր աշխատութեան դատապարտեց Թէբէքէօյի բնակիչներէն Մէհմէտօղլը Խալիլը ու Ալիօղլը Ահմէտը որոնք ամուսնացած կին մը բռնութեամբ առեւանգած եւ անոր պատիւը բռնաբարած են։

ԹՐԱՄՈՒԷԻ ԱՐԿԱԾ. — Առջի երէկուան, ուշ ատեն, Սատըք անուն մարդ մը Դապաթաշի մէջ Թրամուէյի կառքի մը առջեւէն վար իջած ատեն ինկաւ ու կառքին տակ մնաց։ Սատըք ծանրապէս վիրաւորուած ըլլալով հիւանդանոց տարուեցաւ։

ԹԱՏՐՈՆԻ ԲԱՐԵԿԱՄՆԵՐՈՒՆ

Շաբաթ գիշեր Զաֆիրաաճեան զաւեշտախումբը իր լաւագոյն խաղերէն մէկը՝

ՏԻՒՐԱՆ - ՏԻՒՐԱՆԸ

պիտի ներկայացնէ Պէտրքէօյի ձմեռնային Թատրոնին մէջ,

Շատերու կողմէ խնդրուած այս խաղը նաեւ նպաստ մըն է վաղեմի երիտասարդ-սիրահար դերասան Պ. Ա. Նալըղճեանի որ արժանի է թատերասէրներու քաջալերանքին։

Գեղեցիկ երեկոյթ մը վայելել եւ միանգամայն նպաստել արուեստաւորի մը, անշուշտ շատ հաճելի գաղափար՝ որ կը նշանակէ՝ մէկ քարով երկու թռչուն զարնել. Գիները սովորական։

ՀԱՆՐԱՅԻՆ ՊԱՐՏՔԻ ՎԱՐՉՈՒԹԻՒՆ

ԱԶԴ. — Օսմ. Հանր. Պարտքի Վարչական Խորհուրդը կը ծանուցանէ հանրութեան թէ՝ 1904 Մարտ 1էն սկսեալ հարիւրին երկու տոկոս պիտի վճարուի Օսմ. Փոխանեալ Միացեալ Պարտքի (Dette ottomane convertie Unifiée) առժամեայ պարտաթուղթերուն կցուած կտրօնին վրայ։ Այդ տոկոսը կտրօններուն վրայ նշանակուած բոլոր քաղաքներուն մէջ, պիտի վճարուի մինչեւ 31/13 Օգոստ. 1904, իսկ անկէ վերջը՝ միայն Պոլսոյ մէջ։

12/25 Փետր. 1904 1—6

* * *

Օսմ. Հանր. Պարտքի Վարչութիւնը շերամաբոյծներուն ուշադրութիւնը կը հրաւիրէ այն ազդեցութեան վրայ զոր այս տարուան մեղմ ձմեռը կրնայ ընել շերամահունտերուն վրայ։ Որովհետեւ կանխահաս ծլելը (հունտերուն ելլելը) մը կը վախցուի, մասնաւորապէս կը յանձնարարէ շերամաբոյծներուն՝ կլիմայական այս բացառիկ պայմաններէն առաջ գալիք ցաւալի կորուստներուն առաջքը առնել, մինչեւ ծլելու եղանակը խնամով պահելով իրենց հունտերը՝ ջերմութենէ եւ խոնաւութենէ զերծ մասնաւոր տեղերու մէջ։

ԸՆԴՀ. ՏՆՕՐԷՆՈՒԹԻՒՆ

12/25 Փետր. 1904/1319 1—12

Տե՛ս չորրորդ երես Քարմէլ Օրիէնթալ գինիի եւ գոնեաքի ծանուցումը։

ՊԱՏՐԻԱՐՔԱՐԱՆԷՆ
ԼՈՒՐԵՐ

Գուրպան Պայրամի տօնին առթիւ Ս. Պատրիարքը այսօր Կայս. Պալատ կ'երթայ իր շնորհաւորութիւնները մատուցանելու յատուկ Կայս. Գահոյից։ Ն. Սրբազնութիւնը յետոյ շնորհաւորական այցելութիւն կուտայ նախարարներուն։ Ն. Սրբազնութիւնը շնորհաւորական այցաքարտեր ղրկած է բարձրաստիճան պաշտօնատարներու, ինչպէս նաեւ գաւառական կուսակալներէ եւ կառավարիչներէ ոմանց։

— Սոֆիայի Հայոց հոգեւոր պաշտօնեայ Տ. Յովհան քհնյ. Մանդակեանի, ընկերակցութեամբ տեղւոյն ազգայիններէն մէկուն, անցեալ երեքշաբթի օր այցելութիւն տուեր է տեղւոյն Օսմանեան գոմիսէր Վեհմ. Ալի Ֆէրրուխ պէյի, Պոլիսէն վերադարձին առթիւ։ Յիշեալ քահանան այս առթիւ տեղեկութիւններ տուեր է Պուլկարիոյ Հայոց առաջնորդութեան եւ ընտրութեան մանրամասնութեանց նկատմամբ։

— Պէրութէն «բժշկական ուսանող մը» կը գրէ մեզ փետր. 7 թուականով. — «Ամսոյս 1 ին քաղաքիս Ս. Նշան վանուց եկեղեցիին մէջ առաջին անգամ ըլլալով Պատարագ մատոյց՝ Կիլիկիոյ միաբաններէն Յովհաննէս եպիսկ. Գազանճեան, արտօնութեամբ Կիլիկիոյ Ամեն. Ս. Կաթողիկոսին։ Վիճակիս հոգեւոր հովիւ Տ. Ներսէս վրդ. Խապայեան, ձայնու գիրքէն յետոյ ծանոյց թէ «Տ. Յովհաննէս եպիսկ. Գազանճեան 7–8 տարիներէ ի վեր անպաշտօն քաղաքս կը գտնուի, ինչպէս գիտէք։ Կիլիկիոյ Ս. Կաթողիկոսը իր ծանօթ բարեացակամութեամբ ինձ ուղղեալ մասնաւոր գրով մը կը թոյլատրէ Յովհաննէս Սրբազանի իբրեւ Հայ. Եկեղեցւոյ եպիսկոպոս եւ Կիլիկիոյ Միաբան մասնակցիլ եկեղեցական արարողութեանց եւ ի հարկին պատարագել։ Ուստի Ն. Ամենապատուութեան հրամանաւ այսօր առաջին անգամ ըլլալով կը պատարագէ Սրբազանը, մխիթարելով ու մխիթարուելով Ձեր բարեպաշտութիւնը»։ Պատարագը յոյժ ներդաշնակ եղաւ, երգեցողութեան մասնակցելով Տ. Ներսէս Ծ. Վրդ. իրեն յատուկ մեղուանուշ երգեցողութեամբ։ Սրբազան Պատարագիչը ընդհ. Հայրապետէն ետքը յիշատակեց Կիլիկիոյ Ս. Կաթողիկոսը, ինչպէս Վիճակիս բարեջան Առաջնորդը։

«Պատարագիչը քսան վայրկեանի չափ խաղաղութեան վրայ քարոզ մը խօսեցաւ, իր յառաջացած տարիքին բերմամբ չկրնալով երկար խօսիլ։ Պատարագէն վերջ քաղաքիս ծանօթ ազգայինները առաջնորդարան երթալով «աջահամբոյր» տուին Սրբազանին, [illegible] մեր բարեջան առաջնորդին ազնիւ եւ օրինակելի ձիրքերը զորս շատ դժուար կարելի է գտնել։ Արեւելքի ճամբորդ թղթակցին գրածներն իրեն մասին շատ արդարացի էին, բայց շատ պակաս. այս եզական հոգեւորականին վրայ որքան որ ալ գովեստներ գրուին՝ կ'արժէ, բայց խորապէս կը ցաւինք որ մայիսէն վերջ իր ներկայութենէն պիտի զրկուինք, ինչպէս անցեալ օր մեզ ուսանողացս կը յայտնէր։ Այս անգամ հրապարակաւ ալ պիտի խնդրենք Տ. Ներսէս վարդապետէն որ իր մտադրութենէն հրաժարի, գոնէ մէկ երկու տարի եւս մնալու որոշումով։»

— Ուսումնական Խորհուրդը իր նախընթաց նիստը գումարեց երէկ Ղալաթիոյ Խորհրդարանը։ — 1. Ինչպէս նախորդ նիստին մէջ որոշուած էր, Խորհուրդը ձեռք առաւ տարրական եւ բարձրագոյն նախակրթարանաց շրջանաւարտներու հարցաքննութեանց հրահանգի արձանագրութեանց համաձայն պատրաստուելիք հարցարաններու կազմութեան խնդիրը, եւ ըստ կրթական ծրագրի ուսումնական առարկաներու բաժանումներն ըրաւ եւ յանձնեց իր մէջէն եւ դուրսէն ձեռնհաս ուսուցչաց։ 2 Թօփգաբուի Թաղական Խորհուրդը ըստ նախորդ յանձնարարութեան, ներկայացուցած էր վարժարանին մատակարարութեան նախահաշիւը, եւ Խորհուրդը ստուգելով որ վարժարանը իրօք փոխանակ 5000ի 4000 ղրշ. բացառիկ նպաստի մը կը կարօտի, արժան դատեց ըստ խնդրանաց, աղջկանց ձեռագործներու համար առաջարկուած հանգանակութեան մասին կարեւորը յայտագրել առ Ս. Պատրիարքն, առնելու համար նոյն վիճակահանութեան բարձրագոյն հրամանը։ 3. Մայրաքաղաքիս ազգ. վարժարանաց մէկուն մէջ ուսուցչուհի մը իր քմահաճ ընթացքին պատճառաւ դիտողութեանց առարկայ եղած եւ անոր վրայ յիշեալ ուսուցչուհին յանձնելու իր պաշտօնը լքած եւ այն վարժարանին կարգապահութեան խանգարման տեղի տուած ըլլալով, ինչպէս յայտագրուած էր Թաղ. Խորհուրդին կողմէ, Խորհուրդը ըստ տրամադրութեանց Կազմական Կանոնագրի վերաքննելով 41րդ յօդուածին, որոշեց յանձնարարել Թաղ. Խորհուրդին որ յիշեալ ուսուցչուհին, եթէ պահանջք մը ունի, յետաձգէ անոր վճարումը ցնոր տնօրինութիւն եւ յանձնարարել իրեն ներկայանալ Խորհուրդին։ 4. Բաբերդի Առաջն. Տեղապահը եւ Գաւառ. Վարչութիւնը կը յայտնէին թէ բնիկ Մշեցի եւ երաժիշտ-ուսուցչութեամբ պարապող Յակոբ Տէր Զաքարեան անուն անձը Հայ. Եկեղեցիի դաւանանքներու հակառակ ընթացից մէջ գտնուած ըլլալով, վարժարանէն արձակուած էր, եւ կը խնդրէին ի պաշտօնէ զեկուցանել, որպէս զի վարժարանները վարիչ մարմինները զգուշանան զայն պաշտօնի ընդունելէ, ըստ որում խնդիրը կը պատկանէր եկեղեցական իշխանութեան վերին ձեռնհասութեան, արժան դատուեցաւ զայն ներկայացնել Ս. Պատրիարքին ի պէտս ու պատշաճ տնօրինութիւն։ 5 Գումգաբուի դպրաց Թաղ. Խորհուրդին մէկ յայտագրին վրայ Խորհուրդը տեղւոյն ազգ. վարժարանի տեսուչ ուսուցչութեան պաշտօնին յարմար դատեց Մկրտիչ էֆ. Կարապետեանը եւ որոշեց ըստ այնմ յայտագրել առ Ս. Պատրիարքն ի հաստատութիւն։ 6. Այս նոյն նիստին Խորհրդոյ անդամներէն Պետրոս էֆ. Կարապետեան այցելած ըլլալով Սամաթիոյ երկսեռ վարժարանները յայտնեց թէ այդ վարժարանները բարեկարգ վիճակ մը առած են, դասընթացքները ըստ Կազմական Կանոնագրի կազմակերպուած. ինչպէս նաեւ մանկապարտէզի բաժիններն ալ լաւ ուղղութեան մը մէջ դրուած էին։ Կարապետեան էֆ. ծանոյց թէ ինքն անձամբ անձին շրջանաւարտ կարգին աշակերտաց զանազան ճիւղերու վրայ քննութիւն մը կատարած էր եւ գոհացուցիչ պատասխաններ առած, նոյնպէս պէտք եղած հրահանգներն ալ հաղորդած էր ներկայ տարւոյ քննութեանց մասին։ Խորհուրդը այս տեղեկութիւնները լսելով իր գոհունակութիւնը յայտնեց նոյն վարժարանին ներկայ վիճակին վրայ։

Ս. ՓՐԿՉԻ ՀԻՒԱՆԴԱՆՈՑ

Հանգուցեալ Այրի տիկին Վերոնիկ Պ. Պոյաճեանի յուղարկաւորութեան առթիւ փոխան ծաղկեպսակի 95 ղրշ. նուիրուած է Հիւանդանոցիս Ատոլֆ Նէօյման (Օֆէնպախ ի Գերմանիա)։

— Գաբրիէլ էֆ. Դերձակեանի մայր Հանգուցեալ այրի տիկին Մարիամ Դերձակեանի յուղարկաւորութեան առթիւ փոխան ծաղկեպսակի հետեւեալ նուիրատուութիւնները եղած են։

Այրի տիկին Արուսեակ Խաչատուրեան 108, Գաբրիէլ էֆ. Դերձակեան 108, Աբրահամ էֆ. Սաաթճեան 54, Գրիգոր էֆ. Դանիէլեան 54 ղրշ.

— Հոգաբարձութիւնս հաճութեամբ ծանուցանելով որ Հիւանդանոցիս Պատ. Տիկնանց Խնամակալութեան Նախաձեռնութեամբ հետեւեալ նուիրատուութիւններն եղած են Հիւանդանոցիս իր ջերմագին շնորհակալութիւնը կը յայտնէ հրապարակաւ թէ՛ նոյն պատ. խնամակալութեան անդամուհեաց եւ թէ՛ համայն բարեսէր նուիրատուաց։ Ոմն ձեռամբ տիկին Մարգարեանի 540, Ոմն, ձեռամբ տիկին Օ. Զրաճեանի 480, Միսսիս Պոք 324, Տիրան էֆ. Կիւմիւշկէրտան 162, Տէր եւ Տիկին Յ. Նազգաշեան 108, Տիկին Մարիամ Մանուկեան 108, Տիկին Ս. Թաշճեան 108, Այրի տիկին Էլիզա Նազգաշեան 108, Ոմն, 108, Ոմն 108, Որդիք Ռաղամեան 56, Օր. Շուշան Կիւլպէնկեան 54, Պ. Յովհաննէս Կիւլպէնկեան 54, Մագսուտ էֆ. Հայրենց 47.50, Ոմն. 47,50, Ոմն. 47,50 Ոմն. 40, Պ. Ս. Նազարեան 20, Պ. Լեւոն Ա. Մանուկեան 20, Պ. [illegible] Ա. Մանուկեան 20, Ոմն 20 ղրշ.։ Գումար 2580.50 ղրշ.։

— Վաղամեռիկ Սիսակ Ս. Նորլեանի յուղարկաւորութեան առթիւ փոխան ծաղկեպսակի հետեւեալ նուիրատուութիւնները եղած են Հիւանդանոցիս։ Տէր եւ Տիկին Սարգիս Նորլեան 540, Տիկին Թէնսուֆ Նորլեան 216, Տէր եւ Տիկին Մանուկ Նորլեան 216, Տէր եւ Տիկին Գէորգ Համալեան 108, Տէր եւ Տիկին Կարապետ Գույումճեան 108, Գ. Կ. Մ. Գալէնտէրեան եղբարք 108, Միքայէլ էֆ. Բաբուռեան 60 ղրշ.։

— Աստարճեան վաճառատան պաշտօնէութիւնը իրենց սիրելի պաշտօնակցին՝ Հանգուցեալ Գաբրիէլ էֆ. Աբրէշճեանի յուղարկաւորութեան առթիւ փոխան ծաղկեպսակի 150 (հարիւր յիսուն) ղրշ. նուիրած են Հիւանդանոցիս։

ՄԱՀ
ԴԵՐԱՍԱՆԱՊԵՏ ՄՆԱԿԵԱՆ ԷՖ.Ի

Ցաւալի լուր մը կը հասնի Պրուսայէն։ Դերասանապետ Մնակեան էֆ., որ իր խմբին հետ հոն կը գտնուէր, կաթուածահար հիւանդութենէ մը ետք մեռեր է։ Մանրամասնութիւնները կը պակսին տակաւին։

Մնակեան էֆ.ի բեմական երկարատեւ ու բազմաշխատ գործունէութիւնը կարելի չէ քանի մը տողի մէջ ամփոփել, ինչպէս նաեւ իր կենսագրութիւնն ու անձին յատկանիշները պատկերացնել [illegible]։ Այդ արժանաւոր յարգանքը պիտի նուիրուի անշուշտ իրեն՝ մեր լրագրութեան կողմէ։ Խղճամիտ արուեստագէտ, անթառամ կերպով յարած Թատրոնին, կէս դարու բազմանուագ աշխատութիւն մը կը թողու իր ետին։ Եւ իր մահը կը թողու պակաս մը զոր դժուար պիտի ըլլայ լեցնել, եթէ ոչ անկարելի։

Յակոբ էֆ. Թօքաթլեան, Նիկողոս էֆ. Թօքաթլեան, ինչպէս նաեւ Հայրենց, Շիշմանեան, Զիլինկիրեան եւ Փափազեան ընտանիքները խորին ցաւով կը ծանուցանեն թէ

ՏԻԿԻՆ ՏԻՐՈՒՀԻ ԹՕՔԱԹԼԵԱՆ

յետ երկարատեւ հիւանդութեան կնքեց իր մահկանացուն, ի խոր սուգ համակելով իր ամուսինը, զաւակը եւ բոլոր պարագաները։

Յուղարկաւորութեան տխուր հանդէսը պիտի կատարուի վաղը՝ կիրակի առաւօտ, ժամ 5ին, Օրթագիւղի Ս. Աստուածածին եկեղեցին, ուր արդէն փոխադրուած է հանգուցելոյն մարմինը։

Ազգականք եւ բարեկամք կը հրաւիրուին ներկայ գտնուիլ։

Օրթագիւղ, 14 Փետրվար 1904

Այսօրուան Հեռագիրներ

(ԱԺԱՆՍ ՏԸ ՔՈՆՍԹԱՆԹԻՆՈՊԼ)

ՌՈՒՍԻԱ ԵՒ ՃԱՊՈՆ

ՊԱՏԵՐԱԶՄ

ՊԵՏԵՐՍՊՈՒՐԿ, 26 փետր. — Ռուսիոյ կայսրը Մանչուրիոյ ցամաքային բանակին, ընդհանուր հրամանատար Քուրոբաթքին զօրավարին պարգեւեց Ալեքսանդր Նեւսքիի ականակուռ պատուանշանը։ Կայսրը նաեւ ինքնագիր նամակ մը ուղղելով անոր, համակրութեամբ կը յիշէ այն անձնուէր փութկոտութիւնը որով զօրավարը ընդունեց Մանչուրիոյ բանակին հրամանատարութեան դժուարին պաշտօնը։

ԹՈՔԻՕ. — Ռոյթէր կ'ըսէ թէ Բէքինի ռուս դեսպան Պ. Լէսար կ'աշխատի երկիւղ ազդել Չինու կառավարութեան՝ յայտարարելով թէ ո՛րքան նուազ հաւանական է Ճաբոններուն յաջողութիւնը՝ հինգ հարիւր հազար հոգիէ բաղկացած ռուսական բանակի մը դէմ։

ՍՈՒԷԶ. — Հարաւէն եկող ռուսական թորփիլահալած մը հոս ժամանեց։

ԼՈՆՏՈՆ. — Թոքիոյէն կը հեռագրեն Սթանտարտի թէ հիմա Քորէա գտնուող ռուս զինուորներուն թիւը հազարէն աւելի չէ։ Կ'ըսուի թէ Ճաբոններու յառաջացումին հանդէպ, Ռուսերը դէպի Եալու քաշուած են։

ՊԵՏԵՐՍՊՈՒՐԿ. — Հեռագրական ռուս գործակալութեան Բորթ-Արթուրի թղթակիցը փետրուար 25ին կը հեռագրէ. — «Փետրուար 24ին կէս գիշերէն ժամ մը ետքը Ճաբոնները յուսահատ փորձ մը կատարեցին՝ փակելու ներքին նաւահանգիստին մուտքը։ Այդ առթիւ առեւտրական չորս շոգենաւեր, թորփիլանաւերու խումբի մը պաշտպանութեամբ, երկու կողմէն ուղղուած էին դէպի անցքին մուտքը։ Ռեթվիզանը որ անցքին մէջ կը գտնուէր, նշմարեց թշնամի նաւերուն այդ շարժումը, եւ ամրոցներու թնդանօթներուն աջակցութեամբ խիստ բուռն կրակ մը սկսաւ անոնց դէմ։ Ատիկա տեւեց մինչեւ առաւօտեան ժամ 5։ Անկէ վերջը թնդանօթի երբեմնակի ձայներ միայն լսուեցան։ Ճաբոններուն այդ փորձը չյաջողեցաւ։ Չորս շոգենաւերուն ամէնքն ալ խորտակուեցան. անոնց 2ը տակաւին կ'այրին։ Պաժան ու Նովիք սկսան հալածել ճաբոնական թորփիլանաւերը։ Կ'ըսուի նոյն իսկ թէ այդ վերջիններէն մէկը ընկղմած է։ Առաւօտեան ժամ 9ին մօտ ճաբոնական խումբ զօրաւոր նաւատորմին մը Բորթ-Արթուրի առջեւ եկած ըլլալով, Նովիք ու Պաժան հրաման ստացան վերադառնալու, բայց ճաբոնական նաւերը, առանց կրակ ընելու, հեռացան Տալնիի ուղղութեամբ։ Բալլատա նորէն նաւարան մտաւ։

ՆԱԿԱԶԱԿԻ. — Ռոյթէրի կը հեռագրեն թէ տեղական իշխանութիւնները մեծաքանակ եղան աղած միս գրաւեր են՝ ռուս կառավարութեան յատուկ, քարէական շոգենաւի մը մէջ որ Սան-Ֆրանչիսքոյէն կուգար ու Վլատիվոսթոք կ'երթար։

ԼՈՆՏՈՆ. — Ճաբոնական դեսպանատունը հետեւեալ պաշտօնական հեռագիրը կը հաղորդէ Թոքիոյէն, փետրուար 25 թուականով. — «Փետրուար 24ի առտուն, չորս հին նաւեր, քանի մը թորփիլանաւերու ընկերակցութեամբ, Բորթ-Արթուրի գետաբերանը մտեր են, յիշեալ նաւերը ընկղմելով մուտքը փակելու համար։ Այս նպատակը իրագործուեցաւ եւ նաւերուն սպաներն ու նաւաստիները ողջ առողջ դարձան»։ Հեռագիրը կ'աւելցնէ թէ անտարակուսելի է ճաբոնական նաւատորմին գործելու ապահով եղանակը։

ՍԱՅԿՈՆ. — Ռուս դեսպանը եւ ռուսական երկու հիւպատոսներ, Ճաբոնէն հասած, այսօր Եարրա շոգենաւով ճամբայ ելան, Մարսիլիա երթալու համար։ Պասքալ յածանաւը Չէմուլփոյէն Սայկոն բերած է երկու հարիւր եօթանասուն ծովային ռուս զինուոր եւ տասներկու սպայ, որոնք Վարիակ եւ Քորէյեց նաւերուն կը վերաբերէին։ Ասոնք Սայկոն պիտի մնան։

ԲՈՐԹ-ԱՐԹՈՒՐ. — Գիշերը, ժամը մէկին ատեններ, ճաբոնական քանի մը թորփիլանաւեր, առագաստներ պարզած, դէպի նաւահանգիստ յառաջացեր են։ Ռեթվիզան, ծովեզերքին հրետանիներուն աջակցութեամբ, թնդանօթ արձակեր է անոնց վրայ։ Մինչեւ առաւօտ տեւեր է թնդանօթաձգութիւնը, առանց զգալի արդիւնքի։ Այս առաւօտէնէ ի վեր՝ ճաբոնական նաւատորմ մը երեւան ելած է։ Հաւանաբար, փոխադրանաւեր ալ կը գտնուին անոր հետ։ Ժամը տասնըմէկը քառորդ անցած, ճաբոնական նաւատորմը նաւահանգիստին մօտեցեր է, բուռն թնդանօթաձգութիւն մը փոխանակելով, որ 40 վայրկեան չափ տեւեր է, առանց վնաս պատճառելու։ Քանի մը ռումբեր ինկեր են քաղաքին մէջ, բայց ո եւ է վնաս չեն հասուցեր, կը կարծուի թէ ցամաքը զօրք հանելու փորձեր պիտի ըլլան։

ՔԻԼ, 20 փետր. — Հայնրիհ իշխանը կրտսեր որդի Բրուսիոյ Հայնրիհ իշխանին, այսօր մեռաւ կէս օրէն յետոյ։

ՀՌՈՄ. — Իթալիա կը ծանուցանէ թէ Լուպէ նախագահը Հռոմ պիտի երթայ ապրիլ 23ին։ Տիկին Լուպէ չպիտի ընկերանայ ամուսնոյն։ Իտալիա պիտի երթայ Թաւրինոյի ճամբով, եւ Նաբոլիի ճամբով պիտի դառնայ, ուր նաւային հանդէս մը պիտի կատարուի։ Միջերկրականի ֆրանսական նաւատորմը Նաբոլի պիտի երթայ, Իտալիոյ թագաւորը ողջունելու համար։

ՓԱՐԻԶ. — Արտաքին գործոց նախարար Պ. Տէլքասէ եւ Փարիզի սպանիական դեսպանը այսօր ստորագրեցին իրաւարարական պայմանագրութիւն մը, նման Ֆրանսայի կողմէ Անգլիոյ եւ Իտալիոյ հետ կնքուած պայմանագրութեան։

ԼՈՆՏՈՆ, — Լորտերու Ժողովին մէջ, Թիպէթի արշաւանքին վրայ խօսելով, Հնդկաստանի նախարարութեան խորհրդական կոմս Հարտուիք յայտարարեց թէ Թիպէթցի պատուիրակներու Բնդերապուրկ առաջքումը Թիպէթցիներու սա զգացումը կը թելադրէ թէ իրենց ետին ունին Ռուսիան, ինչպէս կ'ապացուցանէ իրենց սա յայտարարութիւնը. — «Անգլիացիներէն չենք վախնար։ Ռուսիա մեր ետին է։» Ասիկա բրաց վիճակ մըն է զոր չի կրնար թոյլատրել անգլիական կառավարութիւնը, յարեց բանախօսը։ Կոմս Հարտուիք վերջացուց իր խօսքը, յայտարարելով թէ Թիպէթցիները եթէ կ'ուզեն թշնամական ընթացք մը բռնել, Անգլիա երբ գործում պիտի նկատէ այդ բանը եւ երբ այն պիտի վարուի։

(ԱԺԱՆՍ ՆԱՍԻՕՆԱԼ)

ՊԵՏԵՐՍՊՈՒՐԿ, 26 փետրվար. — Ճաբոնական նաւատորմը, հինգշաբթի կէսօրէն երկու ժամ ետքը, երրորդ յարձակում մը կատարեց Բորթ-Արթուրի վրայ։ Ճաբոնցիները պարտաւորուեցան ետ քաշուիլ, կարեւոր կորուստներ ունենալէ ետքը։

— Ալեքսիէվ ծովակալը կը հեռագրէ թէ առաջին յարձակումէն ատեն վնասուած ռուսական մարտանաւերը բոլորովին նորոգուած են։

ԼՈՆՏՈՆ. — Թօքիոյէն կը հեռագրեն թէ Ճաբոնները ցամաք ելեր են Բոսիէթի նաւահանգիստը, Վլատիվոստոքի հարաւային կողմը՝ նաւահանգիստի հարաւային ծայրը։ Ճաբոններուն նպատակն է, կ'երեւայ թէ, գրաւել Գունչուն քաղաքը եւ յետոյ Կիրին (Մանչուրիա)։

— Թօքիոյէն կը հեռագրեն թէ Ճաբոնի կառավարութիւնը հրաւիրեր է Եւրոպայի մէջ ունեցած իր դեսպանները բացատրութիւններ տալ այն տէրութեանց, որոնց մօտ կը պաշտօնավարեն, հաստատելու թէ, Ռուսիոյ վերջին ծանուցագրերուն հակառակ, Ռուսիա սկսած է պատերազմը։

ՆԻՒ-ԵՈՐՔ. — Ահագին հրդեհ մը քանդեց մէկ մասը Ռոչէսթըր քաղաքին (Էրի լճին վրայ, Նիւ-Եորք)։ Վնասները ութ միլիոն տոլարէն աւելի են։

ՂԱԼԱԹԻՈՅ ՍԱԿԱՐԱՆ

ՓԱԿՈՒՄ 13 Փետրուար			
Օսմ. Քոնսոլիտէ Միացեալ	0. 0.	84	31
Ամենէն բարձր գին	»	85	—
Ամենէն վար գին	»	84	02
Ռումէլիի Երկաթուղի գոց.	Ֆր.	109	85
Ամենէն բարձր գին	»	110	—
Ամենէն վար գին	»	108	25
ԲԱՑՈՒՄ 14 Փետրուար			
Օսմ. Քոնսոլիտէ Միացեալ	Փ. Կ.	—	—
Ռումէլիի Երկաթուղի	Ֆր.	—	—
Շիրքէթի Խայրիէ		20	—
Օսմանիէ		—	—
Ռէժի		—	—
Օսմ. Պանքա		—	—
Յունական պանքա		489	50
Տէբբոզ		258	—
Օսմ. Ապահ. Ընկ.		4	50
Թրամուէյ բաժնեթուղթ		5	80
» մուխասնս		4	40
» պարտաթուղթ		480	—
Թարափ Կ. Պոլսոյ		502	—
Թրանվայ		86	—
Քրէտի Ֆոնսիէ Էժիբսիէն		370	—
Լլոյտ		55	—
Անատոլուի երկաթուղի բաժնեթուղթ		19	80
» պարտաթուղթ	»	516	—
ՓՈԽԱՆԱԿԱԳԻՐ			
Լոնտոն 3 ամիս	Ղրշ.	—	—
» » » չէք	»	110	—
Բարիզ » »	Ֆր.	22	90
» » » չէք	»	—	—
Պէրլին անտակոս չէք	մարկ	18	85
Վիէննա չէք	Ֆիոր.	21	85
ԴՐԱՄՆԵՐՈՒ ԸՆԹԱՑՔԸ			
20 ֆրանքնոց	Ղրշ.	87	19
Անգլիական ոսկի	»	110	01
Պոլ Էմբէրիալ	»	90	10
Քրիմիգ	»	51	06
Մէճիտիէ արծաթ	»	108	04
Մէթալիք	»	—	—
Ռուպլի Թղթադրամ	0. 0.	3	64

ԵՒՐՈՊԱԿԱՆ ՍԱԿԱՐԱՆ

ԼՈՆՏՈՆ, 26 Փետրուար			
Անգլիական % Քոնսոլիտէ		86	12
Միացեալ պարտք բաց		76	63
Միացեալ պարտք գոց		76	43
Օսմանեան Պանքա		11	63
Թուրքական 1890		—	—
Հելլենական 5 %		39	—
» Մոնոբոլ		40	50
Պուլկարական 1888		82	—
Էժիբսիէն Իւնիֆիէ		102	37
Ֆօմինիալ		103	—
Թրանսվալ		3	37
Այտին երկաթուղի		14	—
Փոխանակագիր		25	37 1/2
ՓԱՐԻԶ, 26 Փետրուար			
Ֆրանս. Ռանթ 3 %		95	20
Միացեալ պարտաթուղթ բաց	Ղրշ.	77	55
Միացեալ պարտաթուղթ գոց	»	78	20
Օսմ. Կայս. Պանքա	Ֆր.	529	—
Օսմանիէ	»	—	—
Ռումէլի երկաթուղի	»	611	—
Օսմ. [illegible]	»	427	—
Օսմ. Ռէժի	»	283	—
Բրէօւէթէ Թիւրք 4 %	»	472	—
Քրէտի Լիօնէ	»	1065	
Իտալական Ռանթ	»	99	27
Սպանիական արտաքին	»	76	80
Թրանսվալ	»	87	—
Չէք Լոնտոնի վրայ	»	25	160
Դ ամսւոյ	»	—	—
ՎԻԷՆՆԱ, 26 Փետրուար			
Փոխան. Լոնտոնի վրայ	Ֆր.	240	69
Ռումէլի երկաթուղի	»	118	50
Օսմ. Ռէժի	»	212	—
ՊԷՐԼԻՆ, 26 Փետրուար			
Ռուպլի	Ֆր.	—	—
Ռումէլի երկաթուղի	»	118	25
Անատ. երկթ. պարտաթուղթ	»	100	60
Փոխ. Լոնտոնի վրայ 3 ամս	»	20	315
ՊՐԻՒՍԷԼ, 26 Փետրուար			
Միացեալ պարտք		76	80
Ռումէլի երկաթուղի		119	25

ՕՍՄ. ԿԱՅՍ. ՊԱՆՔԱ

ԱԶԴ. — 4 առ հարիւր օսմ. քոնսոլիտէ պարտաթուղթերի տէրերուն կը ծանուցուի թէ նոյն պարտաթուղթերէն պայմանաժամը 1904 մարտ 1/14 ին լրացող թիւ 28 կտրօնին, ինչպէս նաեւ փետր. 1/14ի վիճակահանութենէն ամորթի ելլողներուն փոխարժէքը պիտի վճարուի 1904 մարտ 1/14էն սկսեալ Օսմ. Պանքային կողմէ, Փարիզի, Լոնտոնի եւ Կ. Պոլսոյ մէջ, ինչպէս նաեւ նոյն Պանքային Պէրլինի, Ֆրանքֆորթի եւ Ամսթէրտամի գործակալութեանց կողմէ։ 1–5

Կ. Պոլիս, 24 փետր. 1904

ԱԶԴ. — Օսմ. Կայս. Պանքան մրցման կը դնէ հինգ պաշտօններ, Պոլսոյ կամ գաւառի իր գրասենեակներուն համար։ Քննութեան նիւթերը հետեւեալներն են. —

Առեւտրական եւ վարչական թղթակցութիւն՝ Ֆրանսերէն կամ Անգլիերէն։

Ընտրելիներուն խօսած կամ գրած լեզուները, եւ մասնաւորապէս Թուրքերէնը։

Տարերք տոմարակալութեան, առեւտրական օրէնսգիտութեան եւ առեւտրական աշխարհագրութեան։

Տոկոսի եւ դրամափոխի հաշիւներ, փոխանակագրի գործեր։

Արպիթրաժ, դրամի վրայ գործառնութիւններ, արժեթուղթերու գնում եւ վաճառում։

Մրցման ընդունուելու համար, ընտրելիները իրենց խնդրանքին հետ մէկտեղ, պէտք է ներկայացնեն լաւագոյն երաշխաւորութիւնները եւ յանձնարարութիւնները։ Օսմ. Կայս. Պանքան իրեն կը վերապահէ որոշել մրցման ընդունուելու բոլոր պայմանները։

Մրցման մասնակցիլ փափաքողները պէտք է ըլլան առ նուազն 16 եւ առաւելն 30 տարեկան։

Մրցումը պիտի կատարուի յառաջիկայ մարտ ամսոյ միջոցին։ Մրցման ընդունուողներուն՝ յառաջիկային անձնապէս զեկոյց մը պիտի ղրկուի, որուն թուականը ծանուցանելու համար։

Ընտրելիներէն կը խնդրուի անձամբ ներկայանալ Պանքային մասնաւոր դիւանին՝ արձանագրութեան համար, մինչեւ փետր. 29 (Ն. Տ.), բացի ուրբաթ եւ տօնական օրերէն, ամէն օր կէս օրէն ետք ժամ մէկէն մինչեւ 4 1/2։

— Մինչեւ այսօր պաշտօնի համար եղած խնդրանքները չեղեալ կը նկատուին։

Կ. Պոլիս 2/15 յունուար 1904

ԻԼԱՆ
Խազինէի Խասսաի Շահանէ

Խազինէի Խասսաի Շահանէյէ միւլթախաս օլունաճագ Անատոլու մալը քէրէսթէ մէվզըը մինիգադասթա վազ իտիլտիկինտէն իթտաէ թալիպ օլանլարըն թէէմինաթը աղչէսինի վէ եա մութէպէր քէֆալէթնամէսի միւսթասհապէն Խազինէի ճէլիլէի միւշարիւլէյհայէ կէլմէլէրի։

Ֆի 11 Շէվվալ 319 3—3

ՈՍԿԻ ՄԵՏԱԼ, ՓԱՐԻԶ 1900

ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ ՔԱՐՄԷԼ ՕՐԻԱՆԹԱԼ
ԲՆԱԿԱՆ ԳԻՆԻ ԵՒ ԳՈՆԵԱՔ
ՌԻՇՆ ԼԸ ՍԻՈՆԻ (ՊԱՂԵՍՏԻՆ) մեծ մառաններէն
Վարշաւիոյ կայսերական բժշկական ժողովոյ տարալուծմամբ

1903 յունուար 2ինէ այցելեցինք Քարմէլ Օրիանթալի մառանները որ կը պարունակէին 600 տակառ եւ 49,000 շիշ։ Մեր անձնական ընտրութեամբ, տակառներէն 26 եւ շիշերէն 24 նմոյշ առինք որոնց տարրալուծումը հաստատեց թէ Քարմէլի գինիները քիմիական բաղադրութենէ զուրկ
ԲՆԱԿԱՆ, ԶՕՐԱՑՈՒՑԻՉ ԵՒ ՈՒԺԻՉ ԵՆ

Բարիզի բժշկական Ֆագիւլթէին բրոֆէսէօր Ա. ՌՈՒՇԷՆ, Պորտոյի գիտութեանց ֆագիւլթէին բրոֆէսէօր ԿԱՅՈՆ, Համպուրկի քաղաքապետութեան երդուեալ քիմիագէտ Ս. ԵՆՈՔԻ, Ս. Բեդերպուրկի կայսերական համալսարանին բրոֆէսէօր Ա. ԲԷԼԻ եւ Օտեսայի կայսերական համալսարանին բրոֆէսէօր Ա. ՎԷՐԻԳՈՒ կողմէ տարրալուծուած

ԿԸ ՎԱՃԱՌՈՒԻ ԱՄԷՆ ԿՈՂՄ. Գրասենեակ եւ մթերանոց. ՂԱԼԱԹԻՈՅ ՔԱՐԱՔԵՕ, ՍԻԹԷ ՖՐԱՆՍԷԶ թիւ 145—147
Երիֆերին եւ խցանի բաքսիւլներուն վրայ պահանջել գործարանին վաճառանիշը որ կը կրէ Քարմէլ Օրիանթալ Ընկ. բառերը

(ՎԱՃԱՌԱՆԻՇ)

ՄՈՒՉՈՒԱԼ ԼԱՅՖ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿ. ՆԻՒ ԵՈՐՔԻ
ԱՄԵՐԻԿԵԱՆ ԿԵՆԱՑ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ
ՀԱՍՏԱՏԵԱԼ 1843 ԻՆ
Պահեստի գումար ՄԷԿ ՄԻԼԻԱՐ 981 ՄԻԼԻՈՆ 518.483.24 Ֆրանք
Ապահովագրական ամէն կարելի դրութիւնները կը գործադրէ. խառն ապահովագրութիւն, ամբողջ կեանք զաւակաց դրամագլուխ, ցմահ եկամուտ, եւայլն

Մուչուալ Լայֆի սակագինը և ապահովագրութեան զանազան դրութիւնները չուսումնասիրած մի ապահովագրուիք. — Առաւելեան պայմաններ, վճարմանց դիւրութիւնք։ Տեղեկութեանց համար դիմել առ Գ. Ֆ. ՀԷՌ, ընդհանուր գործակալ, Խնաէէթ խանի դէմը, Վօյվօտա խան, Ղալաթիա, Կ. Պոլիս։
579

Լ'ՈՒՐՊԷՆ
ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ
ՀՐԴԵՀԻ ԴԷՄ
Հաստատուած 1838ին

Դրամագլուխ եւ պահեստի գումար ընկ.
76 միլիոն ֆրանք
Կեդրոնական վարչութիւն Բարիզ, Բէլէթիյէ փողոց թիւ 8 և 10
—օ—
Գործակալութիւն Կ. Պոլսոյ Ղալաթիա Վօյվօտա, Լօրանտօ խան. Դրամատուն Ընկերութեան, բոլոր Թուրքիոյ համար, Քրէտի Լիօնէ։

ԲԱՂՁԱԼԻ ՄԱՅՐ ՄԸ

Նիհար, ազազուն, վատոյժ, հիւանդկախ տղաքը երբեք չէր սիրեր, միշտ կը փափաքէր գիրուկ, թմպլիկ, զուարթ, կայտառ տղաք մեծցնել։ Կատարելապէս համոզուած էր որ պատշաճ ուժեղ, կայտառ և կորովի զաւակներու արժանանալու և զանոնք ամէն կարգի հիւանդութեանց դէմ պաշտպանելու համար, անհրաժեշտ էր տղայ հասակէն ուշադրութիւն ընել անոնց տրուելիք սնունդին։ Հետեւաբար, երբ մեր անդրանիկ զաւակը վեց ամսու եղաւ, հետամուտ եղայ ամէնէն լաւ սնունդը տալ անոր և բժշկի մը յանձնարարութեամբ սկսայ ՖՕՍՖԱԹԻՆ ՖԱԼԻԷՌով սնուցանել զայն։

Տղեկը մեծ ախորժով կ'ուտէր այս ՖՕՍՖԱԹԻՆ ՖԱԼԻԷՌը և քանի ուտէր կը գիրնար, կ'ուժովնար ու կը կայտառնար։ Այսպէս քանի մը ամիս անցնելէ վերջ, երբ ակռայ հանելու ժամանակը եկաւ, սկսանք մտահոգ ըլլալ, կարծելով որ մեր զաւակն ալ ուրիշ տղոց յատուկ ակռայ հանելու ցաւերն ու փորհարութիւնը պիտի ունենայ, սակայն տղեկը առանց ո և է հիւանդութեան ակռան հանեց, խաղալով ցատկելով և չարունակելով աճիլ ու զօրանալ։

ՖՕՍՖԱԹԻՆ ՖԱԼԻԷՌով հինգ զաւակ մեծցուցի, երկուքը աղջիկ, երեքը մանչ, փառք Աստուծոյ ամէնքն ալ 25—30 տարիքը հասան առանց բնաւ հիւանդանալու և քաջողջ երիտասարդներ եղան. Հետեւաբար իր սրտէ կը յանձնարարեմ մայրերուն որ ՖՕՍՖԱԹԻՆ ՖԱԼԻԷՌով մեծցնեն իրենց զաւակները։

Բարիզ Պոնաբարթ փողոց Թ. 17
ՍԱՐԿՈՒԻԹ ԺԱՆՆԻ

ՖՕՍՖԱԹԻՆ ՖԱԼԻԷՌը կը ծախուի Կ. Պոլսոյ և գաւառներու մեծ դեղարաններու ու դեղի մթերանոցներուն մէջ։
7—26

LE PHENIX AUTRICHIEN
ՖԷՆԻՔՍ ՕԹՐԻՇԻԷՆ
ԿԱՅՍ. ԹԱԳ. ԱՐՏՕՆԱՇՆՈՐՀԵԱԼ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ
Հիմնուած 1860ին Վիեննայի մէջ

ԴՐԱՄԱԳԼՈՒԽ ԵՒ ՊԱՀԵՍՏԻ ԳՈՒՄԱՐ
Հրդեհի ճիւղ 17,000,000 Ֆր. Կեանքի ճիւղ 31,008,000 Ֆր. Ծովային ճիւղ 15,264,915 Ֆր.
ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆ ԴՐԱՄԱՏՈՒՆՆ Է, Կ. ՊՈԼԻՍ, ՔՐԷՏԻ ԼԻՕՆԷ
Գրասենեակները, Կ. Պոլիս, Հաճօբուլօ խան, 52—56.
Լիազօր Ներկայացուցիչ
Գ. ՖԷՐԱՏԵԱՆ
745
Ծանօթ.—Գաւառներու մէջ լուրջ և գործունեայ գործակալներ կ'ընդունուին։

ՀԱՋԱՑՈՂՆԵՐՈՒՆ
ԽԱՅԾՂԱՆ ՀԱԳԻԸ ԷՔՐԷՄ

Խայծղանի այս ջուրը ամէն կերպով գերազանց է Եւրոպայէ բերուած կարգ մը նոյն կարգի ջուրերէ որոնց բաղադրութիւնը յայտնի չէ, եւ որոնց համար այնքան շինծու գովեստներ կը կարդացուին։ Հագգը Էքրէմ խայծղանը օսմ. ու օտար բժիշկներու գնահատմանը եւ առողջապահական Խորհուրդին արտօնութեանը արժանացած է։ Անոր գործածութիւնը բնաւ ստամոքսի խանգարում առաջ չի բերեր, ինչպէս կ'ընեն խայծղանի միւս ջուրերը։ Խիստ օգտակար է հազի, ցնցղատապի, կուրծքի հարբուխներու, ինֆլուէնցայի եւ թոքախտի առաջին շրջաններուն։ Կը գտնուի առաջնակարգ վաճառատուններու եւ դեղարաններու մէջ։ Գինն է հինգ ղրուշ։
61—80

ՔԻՒՆԱՐՏ CUNARD
ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ ՇՈԳԵՆԱՒԱՅԻՆ
Որոնք ամիսը երկու անգամ կը բանին
Լիվրբուլի եւ Արեւելքի միջեւ

Անուանք	Թոնօ	Անուանք	Թոն
Իվէրնիա	18900	Սիլվանիա	559
Սաքսոնիա	18900	Քաթալոնիա	484
Լուքանիա	12950	Պավիա	3229
Քամբանիա	12950	Թեսալիա	2948
Ուլթոնիա	8845	Թիպրիա	2936
Ումբրիա	8128	Սիպրիա	2936
Էթրուրիա	8120	Սարակոսա	2551
Սէրվիա	7392	Ալէբբօ	818
Օւրանիա	7269	[illegible]	16

Սարակսսա շոգենաւը, Նաւապետ [illegible], Լիվրբուլէն հոս հասած է ընդհանուր վաճառքով,
Դիմել առ ՋՈՒԼԻ & ՍԻԿԸՐ
Joly et Seager
Գիւմիւշլիւ խան, թիւ 6, 7. 8 Ղալաթիա,
[illegible]

ՇՈԳԵՆԱՒԱՅԻՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ
ՄԱՐՍԷՅԼԻ ԵՒ ՀԱՎՐԻ
Ն. ՓԱՔԷ ԵՒ ԸՆԿ.
ՇԱԲԱԹԱԿԱՆ ՇՈԳԵՆԱՒԵՐ
Փետ. 2ին Սիռֆասի. Ու... ծովէն.
ՄԵԿՆՈՒՄՆԵՐ
Մարտ 1 Սիռֆասի [illegible]

Ա. կարգ	Բարիզի	համար	200	Ֆր.
»	»	Մարսիլիոյ	» 160	»
Բ.	»	Բարիզի	» 150	»
»	»	Մարսիլիա	120	»

[illegible]
Առաջին կարգ 243 ֆրանք Բ. [illegible]
175 ֆր. [illegible]
[illegible]
516 [illegible]

ՄՈՍ
ՇՈԳԵՆԱՒԱՅԻՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ
Լիվրբուլի Պօրտոյի, Միջերկրականի և Սեւ Ծովի միջեւ բանող շոգենաւք

Անուանք	Թոնօ	Անուանք	Թոն
Ռամսէս	3000	Թիպա	2500
Ամասիս	3000	Նէքթօ	2400
Թէպէս	3000	Օսայրիս	2250
Քհանթարա	3000	Մէնէս	2250
Խէոփս	3000	Սէթի	2000
Սէսօստրիս	3000	Կառնաք	1500
Տարքիսէա	2500	Պուսիրիս	1500

Դիմել առ Ք. Վ. ՈՒԻԹԱԼ և ԸՆԿ.
Ռւթթալ խան
ՀԷՆՐԻ ՄՈՍ & ԸՆԿ.
194 3 Ջէյմս Սդրիդ Լիվրբուլ

ՌՕՍԻԱ
COMPAGNIE ROSSIA D'ASSURANCES
ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ
ՌՈՒՍԻՈՅ ԿԱՅՍԵՐ 1881Ի ՀՐԱՄԱՆԱԳՐՈՎ ԱՐՏՕ.
Ընկերութեան կեդրոնատեղին, Բեդերսպուրկ

Ընկերութիւնը խիստ նպաստաւոր պայմաններով ապահովագրութիւններ կը կատարէ ընդդէմ հրդեհի, ամէն տեսակ [illegible] համբողջութեան [illegible] երկաթուղիի ու շոգենաւի մէջ [illegible] ու նաւերու [illegible] [illegible] ինչպէս նաեւ կեանքի վրայ, ամէն կարգի պայմաններով։

Ընկերութեան դրամագլուխը ամբողջովին վճարուած	10,666,667 Ֆ.
Իր [illegible] գումար	122,000,000 »
Ապահովագրեալներուն վճարուած գումար	249,400,000 »
1901 տարուան մէջ դանձուած ապահովագին ու տոկոս	54,000,000 »

Ամէն տեսակ տեղեկութեանց համար դիմել
Կ. Պոլսոյ մասնաճիւղին. Աղաբեան խան Վօյվօտա, Ղալաթիա
Տնօրէն, Կ. Պոլսոյ մասնաճիւղին՝ Ա. ՀԻՒՐՄՈՒԶ
524

ԹՈՄԱՍ ՈՒԻԼՍԸՆ
ՅՈՒՋԱՔՆ ԿԱՐԳԻ ՇՈԳԵՆԱՒ
Ընդմէջ Հըլի և Պոլսոյ եւ Օտեսայի

Անուանք	Թոնօ	Անուանք	Թոնօ	Անուանք	Թոնօ	Անուանք	Թոնօ	Անուանք	Թոնօ
Ալպանօ	1069	Գօճօ	1497	Կօզօ	1011	Մալմօ	724	Ռոզարիօ	186
Ալէքօ	3607	Գօնկօ	2906	Հորատիօ	1695	Մարէնկօ	2273	Սափֆօ	1113
Անճէլօ	1541	Գարդօ	895	Հիրօ	773	Մարկէլլօ	3709	Սպէրօ	1735
Արիոսթօ	2274	Ֆլաւօ	4311	Հիտալկօ	1581	Միրամար	3557	Սիլվիօ	1193
Գասսանօ	1822	Ֆօլինօ	937	Հէնսէլ	3720	Միլօ	1057	Սալէրնօ	1300
Գարոնտինօ	1264	Ֆլորօ	2383	Հէրանտօ	3600	Մօնթէպէլլօ	1738	Թասսօ	1328
Գրաւիօ	1076	Ֆրանկօ	1713	Հումպէր	598	Մուրիլլօ	2419	Թ. Ուիլսըն	1546
Գոլինօ	341	Ֆլամինիօ	504	Իաքօ	2354	Նէրօ	1083	Թօրօ	3827
Գրֆֆալօ	4431	Էկօ	2464	Իտալօ	5540	Օհիօ	4100	Թօլէտօ	1476
Գէյրօ	1671	Էլտորատօ	1520	Ջիւնօ	1080	Օթէլլօ	4038	Թօրըֆաօ	487
Գալիլէօ	1337	Էրաստօ	1841	Ֆլէսօ	1053	Օրլանտօ	1535	Ուրպինօ	1429
Գավէօ	1244	Ֆէրօ	954	Քոլպինօ	2307	Պալէրմօ	1637	Վասկօ	1914
Գազօ	1094	Ֆլամինանօ	1828	Գոմօ	1760	Պոլօ	510	Վօլօ	1389
Չիքակօ	2729	Ֆլամինկօ	849	Լէօ	1083	Ռիալթօ	2229	Վօլթուռնօ	1396
Սիսէրօ	1831	Ֆրանչիսքօ	4582	Լէանտրօ	2272	Ռինալտօ	1663	Զէնօ	1850
Դիդօ	2697	Գուլիէլմօ	3060	Լիվօրնօ	1643	Ռոլլօ	1613	Զէբրօ	1207
Թորոնտօ	4235	Գուիտօ	1243	Լորէնցօ	3191	Ռոմէօ	1789		

Ընդհանուր վաճառքով Հըլէն հոս հասած է,
Քլիօ շոգենաւը Նաւապետ Ռէնկ.
Ընդհանուր վաճառքով Հըլէն հոս կը սպասուի,
Հէրքիօ շոգենաւը, Նաւապետ Քրոֆթ, մարտ 3ին.
Դիմել առ գործակալութիւն Ն. ՀԻՒԶ ԵՒ ԸՆԿ.
[illegible]

COMP. RUSSE
Navigation à Vapeur et de Commerc
ՌՈՒՍԱԿԱՆ ՇՈԳԵՆԱՒԱՅԻՆ
ԵՒ ԱՌԵՒՏՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

Շաբաթական երթեւեկութիւններ
Ցուլիս
Գշ. 10/23 Սեվաստաբոլ ժամը 10ին միջօրէէն առաջ։
Տարտանէլ, Այնորոզ, Սելանիկ, Իզմիր, Քիոս, Թարապուլուս-Շամ, Պէյրութ, Եաֆա, Բոռդ-Սաիտ, Աղեքսանդրիա ժամը 4ին յետ միջօրէի։
Եշ. 12/25 Օտեսա ժամը 10ին միջօրէէն առաջ։
Շբ. 14/27 Մէթելին, Իզմիր, Բիրէ, Աղեքսանդրիա, ժամը 10ին միջօրէէն առաջ։
Օտեսա ժամը 2ին յետ միջօրէի։
Կիր. 15/28 Ինէպօլու, Սինոպ, Սամսոն, Օրտու, Կիրասոն, Տրապիզոն, Ռիզէ, Պաթում ժամը 8ին միջօրէէն առաջ։
Պուրկազ, Վառնա, Օտեսա ժամը 3ին յետ միջօր է։

ՖՐԷՏ. ԼԷՅԼԱՆՏ ԵՒ ԸՆԿ.
ՇՈԳԵՆԱՒԱՅԻՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ
Լիվրբուլի եւ Արեւելքի միջեւ բանող շոգ.

Անուանք	Թոնօ	Անուանք	Թոնօ
Վիքթորիան	10500	Ֆլաւիա	3500
Արմէնեան	10500	Էսթրելլանօ	3500
Պոհէմեան	10500	Մորէա	3000
Լանքասթրեան	9000	Ալմէրեան	3500
Տէվոնեան	9000	Արապեան	3500
Քոլոմպեան	8000	Ասիրեան	2500
Եօրքեան	8000	Անատոլիքեան	2500
Սեսթրեան	8000	Ալգերեան	3500
Վինիֆրէտեան	8000	Իտալեան	2000
Իպերեան	3700	Տէնէօ	900
Կալէտոնեան	3700	Ճորջօ	800
Ալմէրեան	3700	Լէսպոս	83
Շանֆրեան	3500		

Ապրանքի տէրերէն կը խնդրուի իրենց ապրանքները փոխադրելու կամ Ղալաթիոյ մաքսատունն հանելու համար իրենց հրահանգը գրել շոգենաւուն ժամանումէն 24 ժամ առաջ։
Աւելի տեղեկութեանց համար դիմել առ
ԷՏՎԱՐ ԼԱՅԹՕՆՏԷՆ
Ղալաթիա, քարափին վրայ
600 [illegible]
[illegible] ՉԱՐԼԶ [illegible]

ԲԻԷՐ ՏԸ ՔՈՒՐՍԷԼ

ԲԱՐԻԶԻ ԳՈՐԾՍԻՐՈՒՀԻՆԵՐԸ

ՄԵԾ ՈՒ ԱՆՏԻՊ ՎԷՊ

ԱՌԱՋԻՆ ՄԱՍ

Բ.

ՈՉ ԱՄՈՒՍՆԱՑԱԾ, ՈՉ ԱՅՐԻ...

Ամուսնալուծութիւնը պիտի խզէր այդ ցաւալի շղթան եւ ընդհուպ այրի պիտի գտնէր ի՛ք զինքը — կենդանի ամուսին մը այրին, այրի՛ առանց ամուսնացած ըլլալու — խորհելով նոր կեանք մը սկսելու։

Այն առեն իր երեւակայութիւնը կը թռչտէր երազներու մէջ։

Եթէ իրա՛ւ Ֆիլիբ տը Լանմվիլն էր զինքը սիրողը, ի՞նչու համար իր ամուսինը չըլլար ան...

Ու Բլոթիլտի անուրջը կը վերջանար հառաչով մը, օրէ օր աւելի հմայուած այդ անունին վրայ ու դիւթական հաճոյականութեամբ մը կանգ առնելով անոր առջեւ, կ'ըսէր.

— Թերեւս։

Ցեղ միջօրէի մը, երբ Բէնմանչի ժայռերուն վրայ պտոյտ կը կատարէին, բուռն փոթորիկ մը յանկարծակիի բերաւ զիրենք։ Հազիւ առեն ունեցան ապաստանելու ժեռաժայռին մէկ ծերպին մէջ։

Առանձին, ալեխառն մեծարէն հեռու, իրենց հոգիները ուռեցնող անզուսպ թըռիչը ամէն տրամախոհութենէ աւելի զօրաւոր եղաւ...

Մինչ փոթորիկը կը մռնչէր իր մեծադղորդ որոտումներով, Ֆիլիբի ու Բլոթիլտի սիրտերը երանութեան անբացատրելի արբշռանքի մը մատնուած, իր մէ՛ ձուլուեցան։

Հոն, գոռացող փոթորկին մէջտեղ, ողջ [illegible] տարրերու հրճուալի տեսարանին հանդէպ, տիկին տը Ռուվրէյ վերջապէս ճաշակեց առաջին համբոյրին պատճառած անմոռաց յափշտակութիւնը...

Սիրոյ առատացող գաղտնիքին յայտնութենէն յետոյ, Բլոթիլտ վերստանալով իր բանականութիւնը, անհանգիստ երեւոյթ մը առաւ։

Որքան ալ ողբերգական դէպքեր նըպաստած ըլլային իր անձնատուութեան, ինչպէս կ'ըլլար որ մոռցած էր ամուսնացած ըլլալը... ինչպէս կրցած էր նմանօրինակ սխալ մը գործել...

Ֆիլիբ տը Լանմվիլ կը պաշտէր իր սիրուհին, եւ յուսահատած էր թէ անիկա իր կինը պիտի ըլլար։ Կը ջանար խեղդել այն խղճի խայթերը՝ զորս Բլոթիլտ կը զգար իր բուռն սիրոյն ազդեցութեան տակ։

Բլոթիլտ զգուշացած էր իր սիրահարին յայտնել ամուսնային գաղտնիքը։

Սակայն Ֆիլիբի յայտնած էր թէ պարագայ մը, որուն վրայ չէր կրնար լուսաբանութիւն տալ, անշուշտ օրին մէկը պիտի թոյլատրէր ամբողջովին նուիրուելու իր սիրած մարդուն, ամէնուն հանդէպ։

Շաբաթները անցան այսպէս, երբ օրին մէկը, այն անտառին մէջ ուր ժամադրութիւն կուտային երկու սիրահարները, Բլոթիլտ անակնկալ յայտնութիւն մը ըրաւ Ֆիլիբ տը Լանմվիլի։

Քանի մը ամիսէն մայր պիտի ըլլար։

Իրենց սիրոյն յարաբերութիւնը յայտնի չընելու մասին հոգատարութեան զգուշութիւններ ձեռք առնելէ յետոյ, հիմա ալ այդ յղութիւնը ծածկելու միջոցներուն վրայ պէտք էր խորհիլ։

Մանկամարդ կինը ի գործ դրաւ բոլոր այն կեղծիքները, խարամանկութիւնները եւ արգահատելի միջոցները, որոնց դիմելու պարտաւորուած էր, ծածկելու համար...

Երբ յղութեան ժամանակը լրացաւ, տիկին տը Ռուվրէյ, Օվէրնիի մէկ փոքր ջերմուկը երթալու պատրուակով, գաղտնաբար մեկնեցաւ Բարիզի շրջակայքը գտնուող գիւղ մը, ուր աղջիկ մը ծնաւ։

Բիչ մը հեռուն կը բնակէր իր ընտանիքին քով ծառայած նախկին սննդատուհի մը, որուն վրայ կրնար կատարեալ վստահութիւն ունենալ։ Անիկա ամուսնացած էր ծաղկեմշակ-պարտիզպանի մը հետ, որ բաւական դրամ կը շահէր։

Այդ կնոջ էր որ տիկին տը Ռուվրէյ յանձնեց իր զաւակը։

Դիւրին էր կառախումբով երթալ ու տեսնել փոքրիկը՝ մինչեւ այն օրը, երբ վիճելին ու անհրաժեշտ փոխադրութիւն մը շնորհիւ, Բլոթիլտ ամուսնանալով իր սիրած մարդուն հետ, պիտի կրնար բարձրաձայն իրը իրը հռչակել մեղքի զաւակը։

Այդ առնելի ցնցումէն յետոյ, համեմատաբար քիչ մը հանդարտութիւն տիրեց [illegible] կեանքին մէջ։

Ամուսնին կողմէ որոշուած պայմանաժամը լրանալու վրայ էր։

Բլոթիլտ սակայն ուղղակի նոր լուր չէր առած տարագիրէն ու իր մօտալուտ ժամանումը ծանուցանող նամակ չէր ստացած։

Հինգ ամիսներ ալ անցան։

Հակառակ Ֆիլիբի նկատմամբ զգացած իր սիրոյն, Բլոթիլտ կը մտածէր տարտամ ամուսնոյն վրայ, որ զոհ մըն էր ազնուալի ժառանգականութեան մը։

Դուքսին եղած երջանկութիւնը չէ՛ր քայքայած իսկոյն...

Մանկամարդ կինը պիտի կանգնէր իր երջանկութիւնը, աւելի քաղցր ու սիրելի իր սրտին համար, քան թէ այն երջանկութիւնը, զոր ընդհանրապէս էր. հիմա որ երջանիկ ըլլալու վրայ էր, աւելի խոր կարեկցութիւն մը կը զգար խեղճ հիւանդին նկատմամբ, կղզիացման ու ցաւի դատապարտուած մշտնջենապէս։

Իրիկուն մը, դղեակ դարձին, երկու օրուան բացակայութենէ յետոյ, երբ գացած էր իր աղջիկը տեսնել, տիկին տը Ռուվրէյ կաղնեփայտէ սեղանին վրայ գըտաւ հեռագիր մը։

Հեռագիրը թուագրուած էր Հավրէն եւ սա բառերը կը բովանդակէր.

«Հոս հասայ եւ վաղը ձեր քով պիտի գտնուիմ։

ԲԻԷՐ»

Բլոթիլտ անձկութեամբ լի գիչեր մը անցուց։

Առտու եղաւ։

Մանկամարդ կինը, հետզհետէ ա՛լ աւելի յուզուած, իր սենեակին մօտ գտնուող փոքր սրահին մէջ նստած էր, անձկութեամբ դիտելով ժամացոյցը։

Դուռը բացուեցաւ։

Բիէր տը Ռուվրէյ դուքսը ներս մըտաւ։

Բլոթիլտ զարմացման ճիչ մը արձակեց։

Տարի մը առաջուան մարդը չէր ալ եւս եւ ոչ ալ իր յուսացածը։

Դուքսը չափազանց նիհարցած էր։

Իր ալացիկ հասակը ու մութ գոյն բուրդէ զգեստը, որուն լամբակին վրայ կը տեսնուէր Պատուոյ Լէգէոնի կարմիր «ժապէն»ը, իր վեր կը հանէին զօրաւոր մկանունքներ ու աւելորդ ճարպէ զերծ մարմին մը։ Բանուոր կեանքով ի գործ դրուած ըմբռնութիւն մը այս երեւոյթը կուտայ անգլիասաքսոն ցեղի կարգ մը ներկայացուցիչներուն։

Դէմքը, արեւակէզ ու բացօթեայ կեանքէն թխացած, աւելի առնական դարձած էր եւ անոր վրայ ուժ ու առողջութիւն իսկոյն կը բերէր։

Կորովի ու երիտասարդութեան այս ամբողջութեան մէջ խորունկ աչքերը միայն տխրութեան ցոլքեր կը պահէին, ինչ որ երեւան կը բերէր անցեալ տառապանքները։

— Տիկի՛ն, ըսաւ դուքսը թափանցող ձայնով, գերմարդկային եւ անյուսալի ուրախութիւնը ունիմ ձեզի իմացնելու թէ կատարելապէս ու վերջնականապէս բուժուած եմ։

Բիէր տը Ռուվրէյ, քանի մը բառերով, պատմեց իր ունեցած անձկութիւնները ու ըրած ճիգերը։

Ամերիկայի բոլոր նշանաւոր բժիշկները, որոնց խորհուրդը հարցուցած էր, հակառակ իրենց բովանդակ հմտութեան, անզօր գտնուած էին իր հիւանդութեան պարագային հանդէպ։

(Շարունակելի)